

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการศึกษาตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย โดยจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สภาพการศึกษา ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไข ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งจากการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การบันทึกภาพถ่าย การออกแบบสอบถามความคิดเห็น และการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ในบทนี้ผู้วิจัยได้ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกออกเป็น 3 ตอนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการบันทึกภาพถ่าย ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และสภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย
 - 2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แบ่งออก ได้ดังนี้
 - 2.1.1 อาจารย์
 - 2.1.2 นักศึกษา
 - 2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย
 - 2.2.1 สภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย โดยอาจารย์
 - 2.2.2 สภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย โดยนักศึกษา
 - 2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย
 - 2.3.1 ปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ตามความคิดเห็นของอาจารย์
 - 2.3.2 ปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย

2.4.1 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะโดยอาจารย์

2.4.2 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะโดยนักศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการบันทึกภาพถ่าย ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และสภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย

1.1 สภาพทั่วไปของจิตตภาวันวิทยาลัย

1.1.1 สภาพบริเวณ-อาคารสถานที่

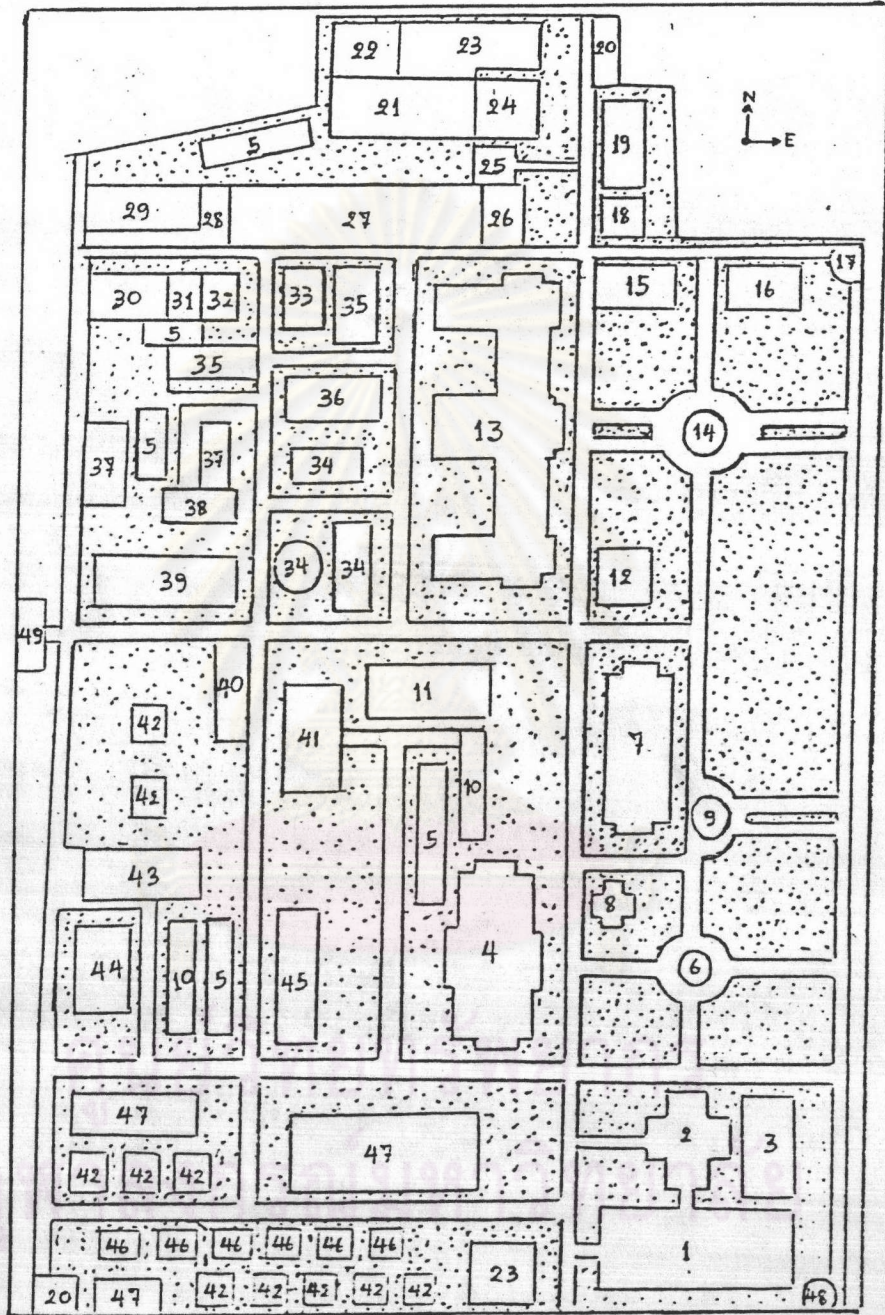
จิตตภาวันวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงจิตตภาวันวิทยาลัย ประมาณ 138 กิโลเมตร จิตตภาวันวิทยาลัยอยู่ติดถนนใหญ่ด้านขวามือก่อนถึงพญา 8 กิโลเมตร เนื้อที่ภายในวิทยาลัยทั้งหมดประมาณ 120 ไร่¹ บริเวณรอบนอกวิทยาลัยด้านทิศเหนือติดต่อกับโรงเลื่อย ทิศใต้ติดต่อกับโรงงานแป้งมัน ทิศตะวันออกติดต่อกับถนนสายกรุงเทพ-พญา ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเล บริเวณภายในวิทยาลัยประกอบด้วยอาคารสถานที่ต่าง ๆ ดังแสดงในแผนภูมิภาพที่ 2 ซึ่งมีหมายเลขกำกับดังต่อไปนี้

¹สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 12 สิงหาคม 2532

รูปภาพที่ 1 บริเวณหน้าประตูทางเข้าจิตตภาวันวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 : แผนผังบริเวณภายในจิตตภาวันวิทยาลัย²

²จิตตภาวันวิทยาลัย, "แผนผังบริเวณภายในจิตตภาวันวิทยาลัย" (ชลบุรี : จิตตภาวันวิทยาลัย, 2532). (อัดสำเนา)

1. ตึกพยาบาล
2. ตึก O.P.D.
3. ตึกเภสัช
4. อาคารมัธยมพุทธศาสตร์
5. ห้องสุขา
6. หอพระธาตุ
7. หอสมุดวิจารณ์ธรรม
8. ศาลาจตุรมุข
9. พระพุทธรูป
10. ห้องสรง
11. อาคารปฐมพุทธศาสตร์
12. พลับพลาจตุรมุข
13. อาคารอุดมพุทธศาสตร์
14. เสาชิง
15. นิทรรศน์
16. อาคารเคมี
17. พระพุทธรูป
18. สำนักผู้อำนวยการ
19. โรงพิมพ์
20. บ้านพักเจ้าหน้าที่
21. โรงฝึกงาน
22. แผนกประปา
23. โรงรถ
24. แผนกไฟฟ้า
25. วิหารพุทธศิลป์
26. ตึกศาสนพิธี
27. อาสนศาลา
28. โรงครัว
29. บ้านพักแม่ครัว
30. บ้านพักอาจารย์หญิง
31. ห้องพัสดุ
32. บ้านปิয়ারมย์
33. แผนกรับบริจาค
34. ศาลา
35. ศาลาสารพัดประโยชน์
36. ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช
37. ร้านค้า
38. หอพัก 4 "จิตวิกรม"
39. หอประชุม "รวี - สาทร"
40. แผนกจำหน่ายอุปกรณ์การศึกษา
41. หอพัก 3 "พำนักชนบท"
42. กฎิพระอาจารย์
43. หอพัก 6
44. กฎิท่านผู้อำนวยการ "สันติเนเวศน์"
45. หอพัก 5 "ทวิวงศ์"
46. บ้านพักอาจารย์ชาย
47. คลังพัสดุ
48. บาดรถเก็บน้ำ
49. อุโบสถกลางทะเล (อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง)

จากแผนผังด้านทิศใต้ของวิทยาลัย บริเวณหมายเลข 1,2,3 เป็นโรงพยาบาล ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2524 และได้เปิดดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2526 เนื่องจากประสบกับปัญหา ด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ปัจจุบันจึงปิดดำเนินการ สภาพที่พบเป็นเพียงตัวอาคารที่รกร้างว่างเปล่า ไม่มีบุคคลกรและอุปกรณ์ใด ๆ จากการสัมภาษณ์ทราบว่าในอนาคต ปี พ.ศ. 2533 วิทยาลัยจะร่วมกับเอกชนเปิดดำเนินการโรงพยาบาลขึ้นอีกครั้ง เพื่อให้บริการแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป

รูปภาพที่ 2 โรงพยาบาลจิตตภาวัน

บริเวณหมายเลข 4 คืออาคารมัธยมพุทธศาสตร์ เป็นอาคารตึก 3 ชั้น สภาพที่พบเป็นเพียงอาคารที่ปิดไว้เฉย ๆ จากการสัมภาษณ์ทราบว่าเดิมใช้เป็นสถานที่เรียนสำหรับนักศึกษา ซึ่งเมื่อก่อนมีจำนวนมาก ปัจจุบันใช้สำหรับดำเนินการโครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน ซึ่งเปิดดำเนินการในวันอาทิตย์ (ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ไปศึกษา ป็นโครงการนี้ยังไม่ได้เริ่มดำเนินการ เนื่องจากมีปัญหาด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย) ปกติโครงการพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนนี้ จะมีเด็ก ๆ ประมาณ 50-60 คน จากชุมชนบริเวณรอบ ๆ วิทยาลัยเข้ามาเรียน โดยทางวิทยาลัย

³สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์นงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

จัดสถานที่บริเวณชั้นล่างของอาคารมัธยมฯ สำหรับเป็นที่เรียน มีพระภิกษุเป็นอาจารย์สอน อบรม
 ความรู้ให้กับเด็ก ๆ วิชาที่สอนมีทั้งความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมและดนตรี
 ไทย นอกจากนี้อาคารมัธยมฯ ยังใช้เป็นที่พักสำหรับพระภิกษุสามเณรที่เข้าอบรมโครงการอบรม
 พระหน่วยพัฒนาการทางจิต ซึ่งดำเนินการในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม ของทุกปี⁴

บริเวณหมายเลข 5 เป็นอาคารชั้นเดียวที่สร้างเป็นห้องสุขา จำนวนหลาย ๆ ห้องมี
 ทั้งหมด 5 อาคาร แยกกระจายตามบริเวณต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย สถานที่พบอาคารห้องสุขา
 เหล่านี้ค่อนข้างชำรุดทรุดโทรม ขาดการดูแลรักษาความสะอาด

รูปภาพที่ 3 หอพระธาตุ (หอกิ่งศาล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

รูปภาพที่ 4 หอสมุดวิจารณ์ธรรม

หอสมุดวิจารณ์ธรรม เป็นอาคารตึก 2 ชั้น ชั้นล่างมีหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ ชั้นบนมีหนังสือธรรมะ ที่หอสมุดนี้พระภิกษุ 1 รูป ทำหน้าที่ดูแลรักษาห้องสมุด ห้องสมุดนี้เปิดบริการทุกวันในช่วงเวลา 16.00-18.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ เปิดเวลา 8.00-11.00 น. สถานที่พบในห้องสมุดมีหนังสือพวกปรัชญา ศาสนา ประวัติศาสตร์ สังคม ประเพณีและวัฒนธรรม โดยแยกเก็บรวบรวมตามตู้และชั้นหนังสือ ยังไม่มีการจัดเป็นเลขหมู่เนื่องจากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง เจ้าหน้าที่ซึ่งมีเพียงพระภิกษุ 1 รูป ก็ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องสมุดเท่านั้น ส่วนวารสารและหนังสือพิมพ์ที่พบภายในห้องสมุดก็เป็นวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับเก่า ไม่ได้มีการนำฉบับใหม่ ๆ มาไว้ในห้องสมุด

นอกจากนี้ยังเกิดพบว่าไม่ค่อยจะมีบุคคลไปใช้บริการในห้องสมุดเท่าใดนัก จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาการแทน ทราบว่า ห้องสมุดนี้มีบุคคลมาใช้บริการมากเฉพาะในช่วงระยะโครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต และในช่วงที่โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชนเปิดดำเนินการเท่านั้น ตามปกติไม่ค่อยมีพระภิกษุสามเณรใช้บริการเท่าใดนัก⁵

⁵สัมภาษณ์ พระอาจารย์ประเสริฐ ญาณาวโร, 3 กรกฎาคม 2532.

รูปที่ 5 บริเวณภายในห้องสมุด

รูปภาพที่ 6 ศาลาจตุรมุข ซึ่งใช้เป็นศาลาสำหรับนักอ่าน

รูปภาพที่ 7 พระพุทธรูปยืน เป็นพระพุทธรูปสัญลักษณ์ประจำของ
จิตตภาวันวิทยาลัย ตั้งอยู่ด้านหน้าตรงทางเข้าวิทยาลัย

บริเวณหมายเลข 10 เป็นอาคารชั้นเดียวที่สร้างเป็นห้องสงฆ์สำหรับพระภิกษุสามเณร
มีจำนวนหลาย ๆ ห้อง อาคารห้องสงฆ์นี้ มี 2 แห่ง ใกล้กับหอพักนักศึกษา

รูปภาพที่ 8 อาคารปฐมพุทธศาสตร์

อาคารประชุมพุทธศาสตร์นี้ใช้เป็นหอพักสำหรับนักศึกษาคณะภาษาไทย มีนักศึกษานักอยู่จำนวน 35 รูป สถาปนิกบด่อนช่างชำรุดทรุดโทรมและเก่ามากจากการสัมภาษณ์ทราบว่า เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความอดทนจึงให้เข้าพักในอาคารนี้ก่อน

รูปภาพที่ 9 พลับพลาจตุรมุข

พลับพลาจตุรมุขนี้ สร้างเพื่อเป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเสด็จเป็นองค์ประธานวางศิลาฤกษ์อาคารหลังใหม่และทรงวางศิลาฤกษ์อาคารหอนักจุติวารณ เมื่อปี พ.ศ. 2510^๑

^๑สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

รูปภาพที่ 10 อาคารอุดมพุทธศาสตร์

อาคารอุดมพุทธศาสตร์นี้เป็นอาคารตึก 3 ชั้น ชั้นล่างมีห้องนักอาจารย์ห้องประชุมและห้องเรียนสำหรับนักศึกษาคณะภาษาไทย ชั้นที่ 2 เป็นห้องเรียน สำหรับนักศึกษาคณะภาษาไทย ชั้นที่ 3 เป็นห้องเรียน สำหรับนักศึกษาคณะพุทธศาสตร์ และในช่วงเวลา 19.00-21.00 น. บริเวณชั้นล่างของอาคารใช้เป็นที่เรียนนันทกรรมสำหรับนักศึกษาด้วย นอกจากนี้ยังมีห้องโถงจัดสถานที่เป็นส่วน ๆ ส่วนหนึ่งเป็นห้องปฏิบัติธรรม มีกระดานติดภาพแสดงภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย อีกส่วนจัดเป็นสภาพจำลอง นรก-สวรรค์ โดยมีภาพเขียนตามฝาผนัง และมีหุ่นจำลองต่าง ๆ ซึ่งแสดงเป็นสภาพจำลองของนรก-สวรรค์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม

บริเวณหมายเลข 14 เป็นเสาธง ปกติทุกเช้าก่อนเข้าห้องเรียน นักศึกษาต้องเข้าแถวเคารพธงชาติ

บริเวณหมายเลข 15 คือ ดิถินนิเวศน์ เป็นอาคารชั้นเดียว จากการสัมภาษณ์ทราบว่า เดิมใช้เป็นที่เรียนวิทยาศาสตร์ พวกวินาศาสตร์ มีพวกโครงกระดูกจำลองและพวกขวดแก้วต่าง ๆ ชั้นส่วนต่าง ๆ ตลอดจนร่างกายของมนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ ปัจจุบันไม่ได้ใช้เป็นที่เรียนแล้ว อาคารถูกปิดทิ้งไว้

บริเวณหมายเลข 16 เป็นอาคารเคมี จากการสัมภาษณ์ทราบว่าเดิมใช้เป็นที่เรียน
วิทยาศาสตร์ พวกวิชาเคมี ฟิสิกส์ ปัจจุบันไม่ได้ใช้เป็นที่เรียนแล้ว อาคารถูกปิดทิ้งไว้⁷

รูปภาพที่ 11 พระพุทธภูมิ

บริเวณหมายเลข 18 คือ สำนักผู้อำนวยการ มีชื่อว่าตึกนุตสวาระ เป็นอาคาร 2 ชั้น
ชั้นบนเป็นที่พักสำหรับพระภิกษุทั้งอาจารย์และนักศึกษาในคณะสังฆาธิการ ส่วนชั้นล่างเป็นที่สำหรับ
นักศึกษาคณะสังฆาธิการฝึกงานธุรการ และใช้เป็นสถานที่ดำเนินการเกี่ยวกับโครงการอบรมพระ
หน่วยพัฒนาการทางจิต⁸

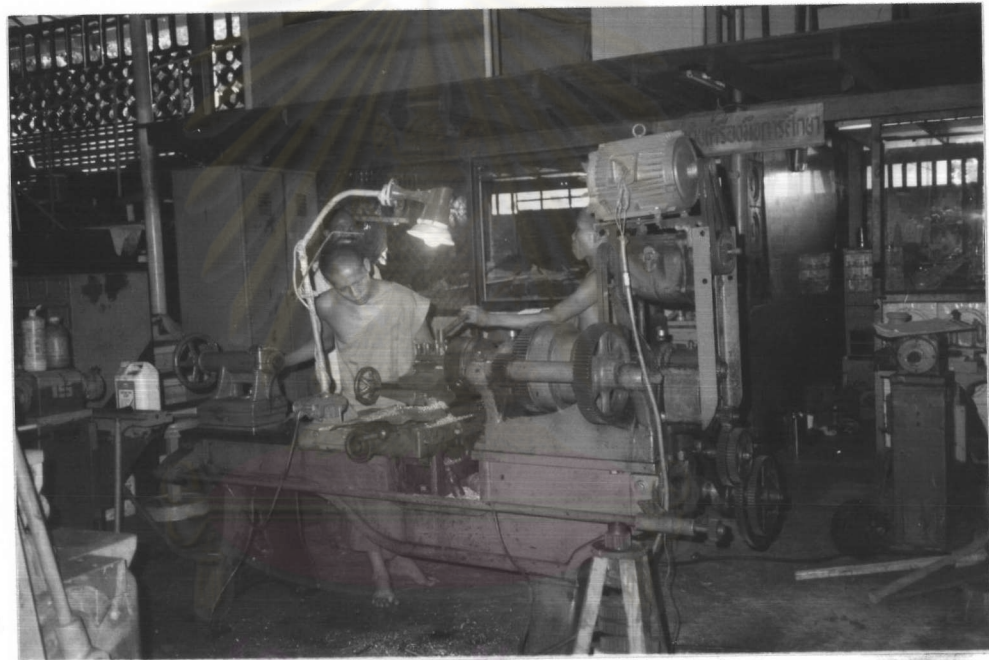
บริเวณหมายเลข 19 คือ โรงพิมพ์ เป็นอาคาร 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่พักสำหรับนักศึกษา
คณะนวกกรรมมีนักศึกษานักอยู่จำนวน 114 รูป ชั้นล่างเป็นสถานที่สำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานแผนก
โรงพิมพ์ โดยมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับงานพิมพ์อย่างครบถ้วน อาทิ เช่น มีแท่นพิมพ์
เครื่องพิมพ์ เครื่องตัดกระดาษ เครื่องเย็บเล่ม เครื่องโรเนียว เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า เป็นต้น

⁷สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

⁸สัมภาษณ์ พระครูสมุห์ไพศาล อารยชมโม, 4 กรกฎาคม 2532.

บริเวณหมายเลข 20 คือ บ้านพักเจ้าหน้าที่ มี 2 อาคาร ตั้งอยู่ด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้ บ้านพักเจ้าหน้าที่มีลักษณะเป็นเรือนแถวไม้มี 2 ชั้น แบ่งเป็นห้อง ๆ คล้ายตึกแถว ใช้เป็นที่พักอาศัยของเจ้าหน้าที่และครอบครัว ซึ่งเป็นฆราวาส ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัย

บริเวณหมายเลข 21 คือ โรงฝึกงาน เป็นอาคารชั้นเดียวใช้เป็นทีเรียนฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาแผนกช่างโรงสีซึ่งมีจำนวน 12 รูป ภายในอาคารนอกจากจะมีอุปกรณ์ เครื่องมือเกี่ยวกับงานกลึง งานเชื่อมโลหะสำหรับให้นักศึกษาไว้ใช้ฝึกปฏิบัติงานแล้วยังใช้เป็นทีเก็บอุปกรณ์ชิ้นส่วนเครื่องสีข้าว ที่ให้นักศึกษาประกอบเป็นเครื่องสีข้าว สำหรับโครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนาด้วย

รูปภาพที่ 12 นักศึกษากำลังกลึงโลหะในโรงฝึกงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 13 อุปกรณ์ชิ้นส่วนเครื่องสีข้าว ซึ่งมีจำนวนมากในโรงฝึกงาน

บริเวณหมายเลข 22 คือ แผนกประปา มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นชมรवास ปฏิบัติงานในแผนก
จำนวน 2 คน และมีนักศึกษาฝึกปฏิบัติในแผนกประปาจำนวน 5 รูป

บริเวณหมายเลข 23 คือโรงรถ มี 2 อาคาร ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ เป็นที่
เก็บรถ และมีอุปกรณ์เครื่องมือเกี่ยวกับการเคาะ หน้สี ซ่อมเครื่องยนต์ สำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติ
งาน ซึ่งมีนักศึกษาแผนกเครื่องยนต์จำนวน 18 รูป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 14 นักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานในแผนกเครื่องยนต์

บริเวณหมายเลข 24 คือ แผนกไฟฟ้า เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น ใช้เป็นที่เรียนฝึกปฏิบัติงานสำหรับนักศึกษาแผนกไฟฟ้า ซึ่งมีจำนวน 27 รูป โดยมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน

บริเวณหมายเลข 25 คือ วิหารพุทธศิลป์ เป็นอาคารตึกชั้นเดียว ใช้เป็นที่เรียนฝึกปฏิบัติงานเกี่ยวกับพุทธศิลป์ เช่น งานแกะสลัก งานทำมุก เป็นต้น มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นพระวาสาปฏิบัติงานในแผนกจำนวน 2 คน และมีนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานในแผนกพุทธศิลป์จำนวน 3 รูป

บริเวณหมายเลข 26 คือ ตึกศาสนพิธี เป็นอาคารชั้นเดียวที่ต่อจากอาสนศาลาใช้เก็บเครื่องใช้ในงานพิธีต่าง ๆ

บริเวณหมายเลข 27 คือ อาสนศาลา เป็นอาคารชั้นเดียวสร้างเป็นแนวยาวใช้เป็นสถานที่สำหรับพระภิกษุสามเณรฉันภัตตาหารเช้า-เพล และใช้เป็นที่พักสำหรับพระภิกษุสามเณรทำวัตรเช้า-เย็นด้วย

รูปภาพที่ 15 พระภิกษุสามเณรขณะฉันภัตตาหารในอาสนศาลา

บริเวณหมายเลข 28 คือโรงครัว เป็นอาคารสูงโปร่งใช้เป็นสถานที่ประกอบอาหาร โดยมีเตาขนาดใหญ่ใช้สำหรับปรุงอาหาร และยังเป็นที่เก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ในงานครัวด้วย

บริเวณหมายเลข 29 คือบ้านพักแม่ครัว เป็นอาคารต่อกับโรงครัว โดยใช้บริเวณชั้นบนเป็นที่พักสำหรับอุบาสิกา (แม่ชี) ที่เป็นนักศึกษาคณะภาษาไทย จำนวน 41 รูป และมีเจ้าหน้าที่พรวาาสเป็นแม่ครัวจำนวน 2 คน พักอยู่ด้วย

บริเวณหมายเลข 30 คือบ้านพักอาจารย์หญิง เป็นอาคารเรือนแถว 2 ชั้น แบ่งเป็นห้อง ๆ คล้ายตึกแถว ใช้เป็นที่พักสำหรับอาจารย์หญิงและครอบครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปภาพที่ 16 บริเวณบ้านพักอาจารย์หญิง

บริเวณหมายเลข 31 คือ ห้องพัสดุ เป็นอาคารที่ติดต่อกับบ้านปิยารมย์ มี 2 ชั้น ชั้นล่างใช้เป็นที่เก็บพัสดุสิ่งของอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น หม้อ ถังน้ำ ถาด ถ้วย จาน ชาม เป็นต้น ส่วนชั้นบนเป็นที่พักสำหรับแขกผู้หญิง

รูปภาพที่ 17 บ้านปิยารมย์

บ้านปิรามมัยนี้เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น เป็นบ้านพักสำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นพราวาส (เป็น โยมน้องของท่านผู้อำนวยการวิทยาลัย) ที่ทำหน้าที่ดูแลด้านอาหารและคอยอบรมดูแลความประพฤติของอุบาสิกา (แม่ชี) ที่เป็นนักศึกษาในคณะภาษาไทย

บริเวณหมายเลข 33 คือแผนกรับบริจาค มีลักษณะเป็นศาลาชั้นเดียวทรงหกเหลี่ยม เป็นที่ปฏิบัติงานของพระภิกษุซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่แผนกรับบริจาค แผนกธุรการ แผนกขนานนุบาล ตลอดจนเป็นที่ติดต่อกัน และการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย โดยจะมีพระภิกษุปฏิบัติงานประจำที่แผนกนี้จำนวน 2 รูป ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่าที่แผนกรับบริจาคนี้เป็นศูนย์กลางการติดต่อประชาสัมพันธ์ภายในวิทยาลัยทั้งหมด บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่อกับวิทยาลัยจะต้องมาที่แผนกรับบริจาค โดยติดต่อกับเลขานุการของท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในวิทยาลัย แทนท่านผู้อำนวยการ

บริเวณหมายเลข 34 เป็นศาลาใช้พักผ่อน มี 3 ห้อง ส่วนบริเวณหมายเลข 35 เป็น ศาลาสารพัดประโยชน์ซึ่งใช้เป็นที่จอดรถของวิทยาลัย

รูปภาพที่ 18 ตำนกสมเด็จฯ ซึ่งใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม และเป็นที่สำหรับอุบาสิกา (แม่ชี) ทำวัตร

บริเวณหมายเลข 37 เป็นร้านขายอาหารเครื่องดื่มในวิทยาลัย มี 2 ร้าน ซึ่งวิทยาลัย
จัดให้มรวาสเป็นเจ้าของที่ดำเนินการรับผิดชอบ

บริเวณหมายเลข 38 คือ หอพัก 4 "จิตวิกรม" เป็นอาคารตึก 2 ชั้น เป็นหอพัก
สำหรับนักศึกษา มีนักศึกษานักอยู่จำนวน 35 รูป

บริเวณหมายเลข 39 คือ หอประชุม "ริ้ว-สาทร" เป็นหอประชุมขนาดใหญ่สร้างเป็น
อาคารชั้นเดียว หลังคาสูงโปร่ง ปกติจะปิดไม่ได้ให้บริการ และจะเปิดใช้ในช่วงโครงการอบรม
พระหน่วยพัฒนาการทางจิต

บริเวณหมายเลข 40 คือแผนกจำหน่ายอุปกรณ์การศึกษา เป็นอาคารชั้นเดียวภายในมี
อุปกรณ์การศึกษา พวกหนังสือ สมุด ปากกา ดินสอ ฯลฯ นอกจากนี้ยังจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้
พวกสบู่ แปรงสีฟัน รองเท้า ชันน้ำ กระดาษชำระ ฯลฯ ทางวิทยาลัยจัดให้มรวาสเป็นเจ้าของที่
มรวาสดำเนินการดูแลรับผิดชอบ โดยให้มีการทำบัญชีแจ้งให้ทางวิทยาลัยทราบ

บริเวณหมายเลข 41 คือ หอพัก 3 "น่านกชนบท" เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น เป็นหอพัก
สำหรับนักศึกษา มีนักศึกษานักอยู่จำนวน 39 รูป

บริเวณหมายเลข 42 คือกุฏิพระอาจารย์ มีทั้งหมดจำนวน 10 หลัง เป็นบ้านครึ่งตึก
ครึ่งไม้ 2 ชั้น เป็นที่พักสำหรับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นพระภิกษุ

บริเวณหมายเลข 43 คือ หอพัก 6 เป็นอาคารตึก 3 ชั้น เป็นหอพัก สำหรับนักศึกษา
มีนักศึกษานักอยู่จำนวน 111 รูป

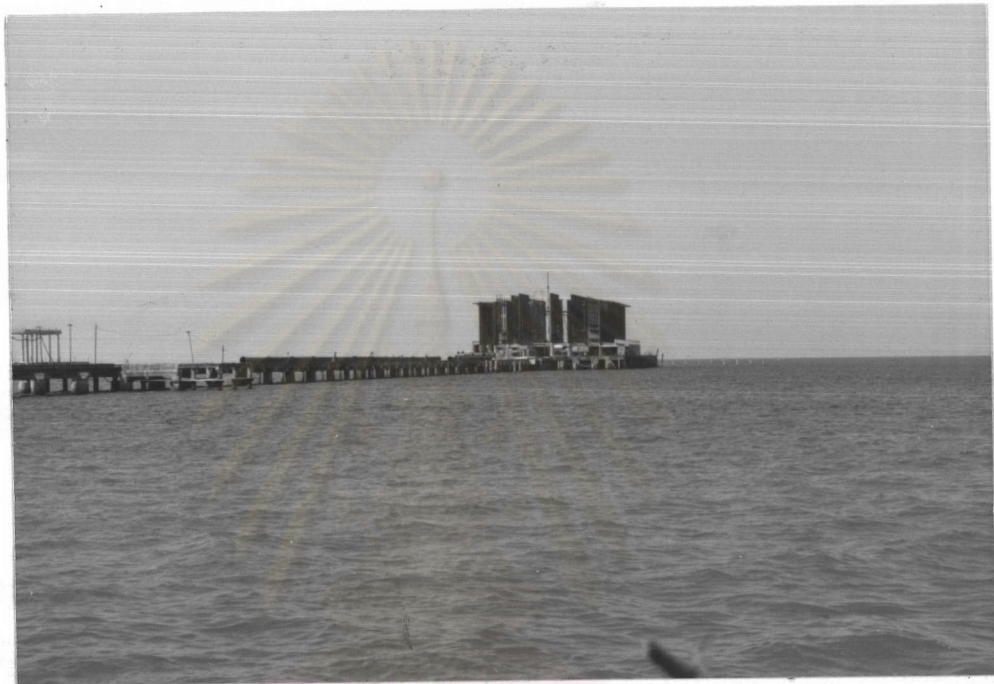
บริเวณหมายเลข 44 คือ กุฏิท่านผู้อำนวยการ "สันตินเวศน์" เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น
ชั้นบนเป็นที่พักของท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยและเลขานุการ ชั้นล่างใช้เก็บของพวกลำโพง ฟิล์ม
ภาพยนตร์ที่ใช้ในโครงการหน่วยเผยแพร่ฯ

บริเวณหมายเลข 45 คือ หอพักทวีวงศ์ เป็นอาคารตึก 2 ชั้น เป็นหอพักสำหรับนักศึกษา
มีนักศึกษานักอยู่จำนวน 19 รูป

บริเวณหมายเลข 46 เป็นบ้านพักอาจารย์ชาย มีทั้งหมดจำนวน 6 หลัง เป็นบ้านครึ่ง
ตึกครึ่งไม้ 2 ชั้น เป็นบ้านพักสำหรับมรวาสชาย ซึ่งมีจำนวน 9 คน

บริเวณหมายเลข 47 คือคลังวัสดุ มี 2 แห่ง เป็นอาคารชั้นเดียวหลังคาสูงใช้เป็น
เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้แก่ แผ่นไม้ กระดาน เหล็กเส้น จากการสัมภาษณ์ทราบว่า เก็บวัสดุ
เหล่านี้ไว้ใช้งานก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ในวิทยาลัย

บริเวณหมายเลข 48 คือ บาดรเก็บน้ำ ลักษณะเป็นทอสูงห่างจากพื้นดินประมาณ 10 เมตร ข้างบนเป็นบอดรขนาดใหญ่สร้างด้วยเหล็กและปูนซีเมนต์ ใช้เป็นถังเก็บน้ำประปาสำหรับปล่อยน้ำประปาไปตามท่อประปาภายในวิทยาลัย

รูปภาพที่ 19 อุโบสถกลางทะเล ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

จากการสัมภาษณ์ทราบว่า อุโบสถกลางทะเลนี้จะสร้างเป็นที่สำหรับปฏิบัติธรรมของสาธุชน และหากอุโบสถนี้สร้างสำเร็จเมื่อใด ทางวิทยาลัยก็จะใช้เป็นที่สำหรับบรรพชาพระภิกษุสามเณรให้กับนักศึกษาได้เลย เพราะว่าปัจจุบันนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยที่เป็นฆราวาสหรือสามเณรจะต้องบวชเป็นสามเณรใหม่เสียก่อน โดยวิทยาลัยจัดให้บวชที่วัดพุทธิวาราม (วัดกระตังลาย) ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับวิทยาลัย

1.1.2 จำนวนประชากร

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าประชากรทั้งหมดในจิตตภาวันวิทยาลัย มีทั้งพระภิกษุสามเณรและฆราวาส จำนวน 646 รูป/คน ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมดในจิตตภาวันวิทยาลัย

จำนวน	ผู้บริหาร	อาจารย์/คณะ				นักศึกษา/คณะ				เจ้าหน้าที่	รวม
		พุทธ ศาสตร์	ภาษา ไทย	นวกกรรม	สังฆา ธิการ	พุทธ ศาสตร์	ภาษา ไทย	นวกกรรม	สังฆา ธิการ	แผนก ต่าง ๆ	
พระภิกษุ	5	9	10	6	2	-	-	18	21	35	106
สามเณร	-	-	2	-	-	75	160	162	-	22	421
อุบาสิกา(แม่ชี)	-	-	-	-	-	-	41	-	-	2	43
ฆราวาส	-	3	7*	6	-	-	-	-	-	32	48+28=76
รวม	5	12	19	12	2	75	201	180	21	91	646

หมายเหตุ * อาจารย์ฆราวาสในคณะภาษาไทยมีจำนวน 3 คน ที่สอนในคณะพุทธศาสตร์ด้วย

** มีฆราวาสซึ่งเป็นญาติพี่น้องของอาจารย์ เจ้าหน้าที่เป็นเพียงผู้อาศัยอยู่ในจิตตภาวันวิทยาลัย จำนวน 28 คน

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ประชากรทั้งหมดในจิตตภาวันวิทยาลัย มีจำนวน 646 รูป/คน โดยแบ่งเป็นพระภิกษุจำนวน 106 รูป สามเณรจำนวน 21 รูป อุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 43 รูป ฆราวาส จำนวน 76 คน

สำหรับพระภิกษุจำนวน 106 รูปนี้ แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 5 รูป อาจารย์สอนในคณะพุทธศาสตร์จำนวน 9 รูป อาจารย์สอนในคณะภาษาไทย จำนวน 10 รูป อาจารย์สอนในคณะนวกกรรมศาสตร์จำนวน 6 รูป อาจารย์สอนในคณะสังฆาธิการ จำนวน 2 รูป เป็นนักศึกษาในคณะนวกกรรมศาสตร์จำนวน 18 รูป นักศึกษาในคณะสังฆาธิการ จำนวน 21 รูป เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ จำนวน 35 รูป

สำหรับสามเณร จำนวน 421 รูป เป็นอาจารย์สอนในคณะภาษาไทย จำนวน 2 รูป เป็นนักศึกษาคณะพุทธศาสตร์ จำนวน 75 รูป นักศึกษาในคณะภาษาไทย จำนวน 160 รูป นักศึกษาในคณะนวัตกรรมการศึกษาจำนวน 162 รูป เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ จำนวน 22 รูป

สำหรับอุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 43 รูป เป็นนักศึกษาในคณะภาษาไทย จำนวน 41 รูป และเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอีกจำนวน 2 รูป

ส่วนฆราวาส จำนวน 76 คน เป็นอาจารย์สอนในคณะพุทธศาสตร์ จำนวน 3 คน อาจารย์สอนในคณะภาษาไทย จำนวน 7 คน (มีอาจารย์ในคณะภาษาไทย ซึ่งสอนทั้งในคณะพุทธศาสตร์ และในคณะภาษาไทย จำนวน 3 คน) อาจารย์สอนในคณะนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 6 คน เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในแผนกต่าง ๆ จำนวน 32 คน และมีฆราวาสที่เป็นญาติพี่น้องของอาจารย์ เจ้าหน้าที่ อาศัยอยู่ในจิตตภาวันวิทยาลัย จำนวน 28 คน^๑

1.1.3 สภาพความเป็นอยู่

จากการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของพระภิกษุสามเณรในจิตตภาวันวิทยาลัย ทราบว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของพระภิกษุสามเณรเป็นดังนี้

เวลา 04.30 น. ทางวิทยาลัยจะตีระฆังปลุกให้นักศึกษาตื่นขึ้น เพื่อชำระล้างร่างกาย

เวลา 05.30 น. พระภิกษุสามเณรและแม่ชีทุกรูปทำวัตรเช้า หลังจากทำวัตรประมาณ 30 นาที เสร็จแล้ว ก็แยกย้ายไปปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น ทำความสะอาด บริเวณรอบ ๆ วิทยาลัยบ้าง ทำความสะอาดห้องน้ำ-ห้องสุขา บ้าง ปฏิบัติงานในโรงครัวบ้าง นอกเหนือจากนั้นก็กลับไปทำกิจวัตรส่วนตัวบ้าง

เวลา 07.00 น. ทางวิทยาลัยจะตีระฆังให้นักศึกษา (พระภิกษุสามเณร) เข้าแถวเรียงกันมาเพื่อฉันภัตตาหารเช้า โดยนักศึกษาจะต้องถืออุปกรณ์ จาน ช้อน มาพร้อมด้วย เมื่อฉันเสร็จก็ต้องทำความสะอาดภาชนะแล้วจึงแยกย้ายกันไป บ้างก็ไปปฏิบัติงานที่ยังทำค้างอยู่ บ้างก็นั่งสนทนากันบ้างก็นั่งอ่านหนังสือ

^๑ สัมภาษณ์ พระอาจารย์สัมฤทธิ์ ติกขสิริ, 4 กรกฎาคม 2532.

เวลา 08.00 น. นักศึกษาเข้าแถวเคารพธงชาติ โดยมี
อาจารย์ให้โอวาทหน้าเสาธงทุกเช้า แล้วจึงแยกย้ายเข้าเรียนตามปกติ

เวลา 11.00 น. พักรกลางวัน 2 ชั่วโมง นักศึกษาเข้าแถว
เดินเรียงกันมาเพื่อฉันภัตตาหารเพล ที่อาสนศาลา เมื่อฉันเสร็จมีเวลาว่างนักศึกษบางรูปก็นั่ง
สนทนากันบ้าง อ่านหนังสือบ้าง พักผ่อนที่หอพักบ้าง ทำงานตามแผนกต่าง ๆ บ้าง

เวลา 13.00 น. นักศึกษาทุกรูปเข้าเรียนตามปกติ

เวลา 15.30 น. เลิกเรียน หลังจากนั้นนักศึกษบางรูปก็กลับไป
ไปพักผ่อนบ้างก็สนทนา บ้างก็อ่านหนังสือ บ้างก็ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และเมื่อนักศึกษาที่าระ
ล้างร่างกายแล้วก็เตรียมลงมาทำวัตรเย็น

เวลา 18.00 น. พระภิกษุสามเณรและอุบาสิกา (แม่ชี) ทุกรูป
ทำวัตรเย็นหลังจากนั้นก็แยกย้ายกันไป สำหรับนักศึกษาในคณะนวกกรรม เมื่อทำวัตรเสร็จแล้วต้อง
เตรียมตัวเพื่อเข้าเรียนนักษกรรมตั้งแต่เวลา 19.00-21.00 น. หลังจากนั้นก็แยกย้ายกันกลับที่พัก

เวลา 21.30 น. นักศึกษาทุกรูปต้องอยู่ในหอพัก และอาจารย์
ประจำหอพักจะทำการตรวจหอพัก เช็ชื่อนักศึกษา

เวลา 22.00 น. นักศึกษาทุกรูปเข้านอน และทางวิทยาลัยจะ
ดับไฟตามหอพักต่าง ๆ

ปฏิบัติเช่นนี้เป็นประจำ สำหรับวันหยุดคือวันอาทิตย์และวันพระ
นักศึกษบางรูปก็ทำงานที่ยังค้างอยู่ บางรูปก็มีเวรหน้าที่ทำความสะอาดบริเวณวิทยาลัย บางรูปก็
พักผ่อนดูทีวีบ้าง¹⁰ จากการสังเกตพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังดูทีวี รายการทีวีที่ดูกันเป็นรายการปกติ
หนึ่ง ละคร เป็นต้น

¹⁰สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม

รูปภาพที่ 20 พระภิกษุสามเณรขณะทำวัตรในอาสนศาลา

รูปภาพที่ 21 อุบาสิกา ขณะทำวัตรในตำหนักสมเด็จพระเจ้า

รูปภาพที่ 22 นักศึกษาทำความสะอาดบริเวณวิทยาลัย

รูปภาพที่ 23 นักศึกษาบางส่วนขณะปฏิบัติงานในโรงครัว

รูปภาพที่ 24 นักศึกษาเข้าแถวเดินเรียงกันมาเพื่อจันภัตตาหาร

รูปภาพที่ 25 นักศึกษาขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ

1.1.4 สวัสดิการและสาธารณูปโภค

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ทราบว่า

จิตตภาวันวิทยาลัย ได้จัดสวัสดิการให้กับ พระภิกษุ สามเณร แม่ชี ตลอดจนฆราวาส ดังต่อไปนี้

- ที่พักอาศัย นักศึกษาทุกระดับพักภายในวิทยาลัย ที่ทางวิทยาลัย จัดให้พักตามหอพักบ้าง อาคารต่าง ๆ บ้าง สำหรับอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุนอกจากจะพักในหอพัก เพื่อทำหน้าที่ปกครองดูแลในแต่ละหอพักแล้ว ก็จะมีบ้านพักสำหรับอาจารย์ โดยแยกเป็นบ้านพักสำหรับ อาจารย์ที่เป็นพระ เรียกว่า ภูมิพระอาจารย์ และมีบ้านพักสำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสซึ่งแยก เป็นบ้านพักอาจารย์ชาย และบ้านพักอาจารย์หญิง ส่วนแม่ชีนั้นจัดให้พักบริเวณชั้นบนของบ้านพักแม่ คิ้ว ส่วนฆราวาสที่เป็นเจ้าหน้าที่แผนกงานต่าง ๆ ก็มีบ้านพักให้ต่างหาก ทั้งหมดนี้วิทยาลัย ได้จัด บริการน้ำประปา ไฟฟ้า ให้ด้วย เนื่องจากมีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงโครงการ อบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิตวิทยาลัยจึงจัดห้องน้ำ - ห้องสุขา แยกกระจายตามจุดต่าง ๆ ดังแสดงในแผนผัง

จากการสังเกตพบว่า สภาพที่พักอาศัยและห้องสุขาบางแห่ง อยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม โดยเฉพาะห้องสุขาส่วนใหญ่ขาดการดูแลรักษาความสะอาด สำหรับน้ำ ประปา และไฟฟ้านั้น วิทยาลัยจัดบริการทั่วถึง เพราะมีบ่อน้ำบาดาลสูบน้ำไปพักในถังน้ำประปา แล้วปล่อยออกตามท่อประปาไปตามที่ต่าง ๆ แม้ว่าวิทยาลัยจะไม่ต้องเสียค่าน้ำประปาเพราะ สามารถสูบน้ำจากใต้ดินมาใช้ได้ แต่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านค่าไฟฟ้า เป็นจำนวนมาก จากการ สัมภาษณ์ทราบว่าวิทยาลัยเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าไฟฟ้าเฉลี่ยเดือนละประมาณ 50,000 บาท¹¹

- อาหาร วิทยาลัยได้จัดบริการอาหารให้สำหรับพระภิกษุสามเณร แม่ชี และฆราวาส ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัย โดยพระภิกษุ สามเณร และแม่ชี ฉันทอาหารวันละ 2 เวลา คือ เวลา 7.00 น. และ เวลา 11.00 น. ส่วนในเวลายื่นประมาณ 19.00 น. ทาง วิทยาลัยจัดบริการน้ำปานะ (เครื่องดื่มพวกโอวัลติน นมถั่วเหลือง) ถวาย ส่วนฆราวาสนั้นทาง วิทยาลัยจะจัดอาหารให้ 3 เวลา (เช้า กลางวัน เย็น) ฆราวาสบางคนก็จัดการด้านอาหารของ

¹¹ สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขาธิการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

ตนเอง จากการสังเกตพบว่าอาหารส่วนใหญ่จะหักไปทางประเภทแป้ง น้ำตาล และผัก มีโปรตีนจากเนื้อสัตว์ค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยได้สังเกตรายการอาหารในแต่ละวัน ปรากฏว่า อาหารเช้า จะเป็นข้าวต้มและมีกับข้าว 1 อย่าง ได้แก่ ผัดผักต่าง ๆ บ้าง ปลาเค็มทอด ถัวลีสงทอด สลัดกันไปในแต่ละวัน สำหรับอาหารกลางวัน (11.00 น.) จะเป็นข้าวสวยและมีกับข้าว 2 อย่าง บางวันก็มีขนมหวานด้วย เนื่องจากมีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก และทางวิทยาลัยไม่ได้เก็บค่าใช้จ่ายจากนักศึกษาแต่อย่างใด จากการสัมภาษณ์ทราบว่า ค่าใช้จ่ายด้านอาหารสำหรับพระภิกษุสามเณรในจิตตภาวันวิทยาลัย เฉลี่ยวันละประมาณ 1,200 บาท บางครั้งก็มีประชาชนจัดหาอาหารนำมาทำบุญเลี้ยงพระบ้าง บางรายก็อาจจะถวายเงินแก่วิทยาลัยเพื่ออุปถัมภ์เป็นค่าอาหารบ้าง โดยเฉลี่ยแล้วใน 1 ปี จะมีเจ้าภาพเลี้ยงอาหารประมาณ 150 วัน¹²

นอกจากสวัสดิการด้านที่พักอาศัย และอาหารสำหรับพระภิกษุสามเณร แม่ชี ตลอดจนนรवासที่ปฏิบัติงานในจิตตภาวันวิทยาลัยแล้ว ทางวิทยาลัยได้ให้การอุปถัมภ์ด้านเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ประจำวัน ตลอดจนอุปกรณ์การศึกษาแก่นักศึกษาด้วย

- ด้านการรักษาพยาบาล เดิมวิทยาลัยได้จัดตั้งโรงพยาบาลขึ้นภายในบริเวณวิทยาลัย ต่อมาสู้ค่าใช้จ่ายไม่ไหว ประกอบกับให้การรักษายาบาลฟรีแก่ประชาชนทั่วไป นอกเหนือจากพระภิกษุสามเณรในวิทยาลัย วิทยาลัยจึงได้ปิดโรงพยาบาลเมื่อปี พ.ศ. 2526 เมื่อไม่มีโรงพยาบาลภายในวิทยาลัย ทางวิทยาลัยก็ได้ร่วมมือกับทางโรงพยาบาลบางละมุง ด้วยกำลังกายและกำลังทรัพย์สร้างตึกสำหรับผู้ป่วยเมื่อมีนักศึกษาเจ็บป่วยมาก ทางวิทยาลัยจะจัดรถนำส่งโรงพยาบาลบางละมุงทันที ซึ่งทางโรงพยาบาลไม่เก็บค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดสำหรับพระภิกษุสามเณร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในจิตตภาวันวิทยาลัย ในกรณีที่นักศึกษาเจ็บป่วยเล็กน้อย ทางแผนกพยาบาลของวิทยาลัยก็จะ ได้จัดทำการปฐมพยาบาลได้

นอกจากการดูแลรักษาพยาบาลแล้ว ทางวิทยาลัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากแพทย์ที่โรงพยาบาลบางละมุง และโรงพยาบาลพระมงกุฎ ด้านการตรวจสุขภาพ การฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับนักศึกษา โดยเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง¹³

¹² สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 3 กรกฎาคม 2532.

¹³ สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์พงษ์ศักดิ์, เลขานุการจิตตภาวันวิทยาลัย, 12 สิงหาคม 2532.

จากการสังเกตและสัมภาษณ์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี มีนักศึกษาในคณะภาษาไทยซึ่งเป็นชาวเขา ชาวกระเหรี่ยง ที่มักจะเป็นโรคผิวหนังเรื้อรังตามศีรษะ และตามลำตัว อันเนื่องมาจากขาดการดูแลรักษาความ สะอาดร่างกาย และเครื่องนุ่งห่มทั้งที่ทางวิทยาลัยก็ได้มีการสอนสุขศึกษาตลอดจนให้คำแนะนำการ ดูแลรักษาสุขภาพ

จากการสัมภาษณ์ทราบว่าในอนาคตอันใกล้ ประมาณปี พ.ศ. 2533 ทางวิทยาลัยจะร่วมกับเอกชนเปิดโรงพยาบาล โดยใช้สถานที่เดิม เปิดดำเนินการขึ้นอีกครั้ง ให้การรักษาพยาบาลฟรี สำหรับพระภิกษุสามเณร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ในวิทยาลัย สำหรับ ประชาชนทั่วไปก็ให้บริการรักษาแต่เก็บค่ารักษาพยาบาล¹⁴

1.2 สภาพการศึกษา

ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปศึกษา ปรากฏว่าวิทยาลัยเปิดการสอนเพียง 4 คณะ ได้แก่ คณะพุทธศาสตร์ คณะภาษาไทย คณะนวัตกรรมการศึกษา และคณะสังคมศาสตร์ ส่วนคณะ อักษรศาสตร์นั้น ไม่ได้เปิดสอนเนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้มาทำการสอน ประกอบกับผู้ที่สมัครเรียน มีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.2.1 การจัดห้องเรียน

จากการสังเกตพบว่า การจัดห้องเรียนของนักศึกษาในแต่ละคณะมีดังนี้

- คณะพุทธศาสตร์ จัดห้องเรียน เป็น 4 ห้องเรียน มีตั้งแต่ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 แต่ละปีมี 1 ห้องเรียน นักศึกษาในคณะพุทธศาสตร์นี้เป็นสามเณรทั้งหมดมี จำนวน 75 รูป โดยศึกษาอยู่ชั้นพุทธศาสตร์ปี 1 จำนวน 31 รูป ปี 2 จำนวน 14 รูป ปี 3 จำนวน 17 รูป และ ปี 4 จำนวน 13 รูป¹⁵

¹⁴สัมภาษณ์ พระราชธรรมภานี (กิตติวุฑโฒ ภิกขุ), ผู้อำนวยการจิตตภาวันวิทยาลัย, 12 สิงหาคม 2532.

¹⁵สัมภาษณ์ พระอาจารย์มหาทวีชัย อภิวัตโน, 4 กรกฎาคม 2532.

- คณะภาษาไทย จัดห้องเรียนเป็น 11 ห้องเรียน นักศึกษาในคณะภาษาไทยมีสามเณรจำนวน 160 รูป และอุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 41 รูป รวมทั้งสิ้นมีนักศึกษาจำนวน 201 รูป โดยมีการจัดห้องเรียนเป็นระดับชั้น เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีนักศึกษาจำนวน 82 รูป จัดเป็น 3 ห้องเรียน คือ

ห้อง ป. 1 มีนักศึกษาเฉพาะอุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 20 รูป

ห้อง ป.1/1 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 31 รูป

ห้อง ป.1/2 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 31 รูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีนักศึกษา จำนวน 42 รูป จัดเป็น 2 ห้องเรียน คือ

ห้อง ป. 2/1 มีสามเณร จำนวน 18 รูป อุบาสิกา จำนวน 5 รูป

รวมนักศึกษา จำนวน 23 รูป

ห้อง ป. 2/2 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 19 รูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีนักศึกษา จำนวน 57 รูป จัดเป็น 4 ห้องเรียน คือ

ห้อง ป. 3 มีนักศึกษาเฉพาะอุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 8 รูป

ห้อง ป.3/1 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 18 รูป

ห้อง ป.3/2 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 20 รูป

ห้อง ป.3/3 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 11 รูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีนักศึกษาจำนวน 15 รูป มี 1 ห้องเรียน โดยมีสามเณร จำนวน 7 รูป และอุบาสิกา (แม่ชี) จำนวน 8 รูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีนักศึกษาเฉพาะสามเณร จำนวน 5 รูป มี 1 ห้องเรียน¹⁶

- คณะนวัตกรรมการศึกษาศาสตร์ มีนักศึกษาทั้งพระภิกษุสามเณร จำนวนทั้งสิ้น 180 รูป เป็นพระภิกษุ จำนวน 21 รูป และเป็นสามเณร จำนวน 159 รูป ไม่มีการจัดเป็นห้องเรียน แต่จะแบ่งเป็นแผนกต่าง ๆ โดยนักศึกษาปีที่ 1 ทุกรูป จำนวน 94 รูป ต้องศึกษาอยู่ที่แผนก

¹⁶สัมภาษณ์ พระอาจารย์มหาทวีชัย อภิวัตโน, 4 กรกฎาคม 2532.

โยธา เป็นเวลา 1 ปี หลังจากนั้นเมื่อชั้นปีที่ 2 นักศึกษาสามเณรสามารถเลือกเรียนในแผนกวิชาต่าง ๆ ตามความสนใจได้¹⁷

นักศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 94 รูป เป็นพระภิกษุ 13 รูป เป็นสามเณรจำนวน 81 รูป ศึกษาอยู่ที่แผนกโยธา

นักศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 86 รูป เป็นพระ 8 รูป เป็นสามเณรจำนวน 78 รูป ศึกษาอยู่ตามแผนกต่าง ๆ ได้แก่ แผนกโยธา มีนักศึกษาจำนวน 10 รูป เป็นพระภิกษุสามเณรจำนวน 2 รูป เป็นสามเณร จำนวน 8 รูป แผนกไฟฟ้ามีนักศึกษาจำนวน 27 รูป เป็นสามเณรทั้งหมด แผนกโรงพิมพ์มีนักศึกษา จำนวน 21 รูป เป็นพระภิกษุ จำนวน 1 รูป เป็นสามเณรจำนวน 20 รูป แผนกเครื่องยนต์มีนักศึกษา จำนวน 18 รูป เป็นพระภิกษุ จำนวน 2 รูป เป็นสามเณร จำนวน 16 รูป แผนกโรงสีข้าว(ช่างโรงสี) มีนักศึกษา จำนวน 12 รูป เป็นพระภิกษุ จำนวน 3 รูป เป็นสามเณร จำนวน 9 รูป แผนกพุทธศิลป์ มีนักศึกษา จำนวน 3 รูป เป็นสามเณรทั้งหมด และแผนกประปามีนักศึกษา จำนวน 5 รูป เป็นสามเณรทั้งหมด¹⁸

- คณะสังฆาธิการ มีนักศึกษา เป็นพระภิกษุสามเณรทั้งหมด จำนวน 21 รูป โดยศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 7 รูป และชั้นปีที่ 2 จำนวน 14 รูป¹⁹

1.2.2 การเรียนการสอน

จากการสังเกตการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย โดยบรรยายหน้าชั้นเรียนบ้าง บรรยายโดยการเขียนบนกระดานแล้วให้นักศึกษาจดตามบ้าง

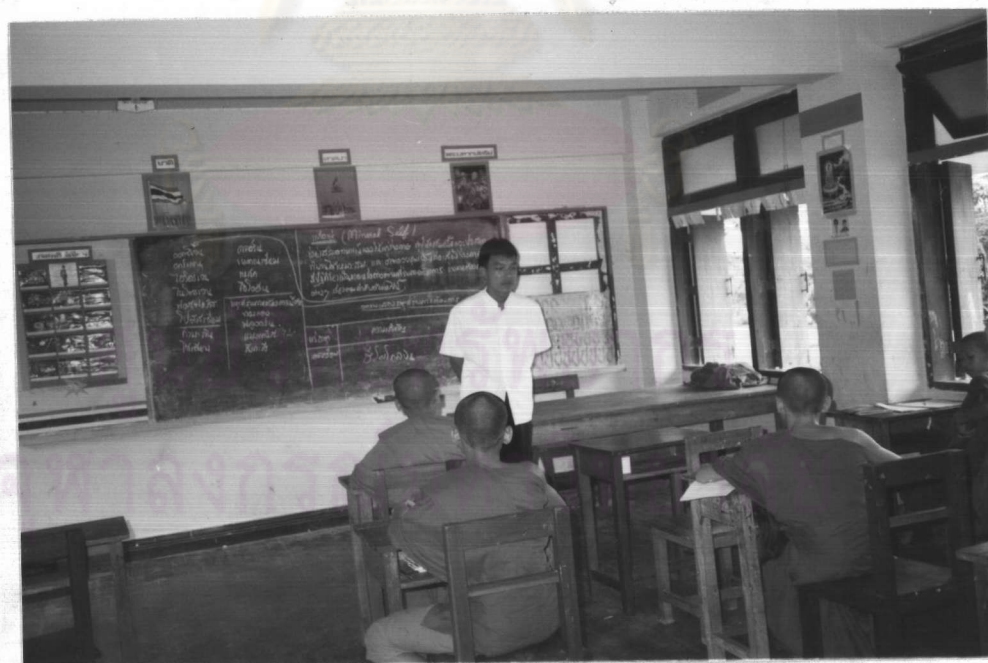
¹⁷ สัมภาษณ์ พระอาจารย์กระจำจ อธิวาสโน, 4 กรกฎาคม 2532.

¹⁸ สัมภาษณ์ พระอาจารย์สัมฤทธิ์ ติกขสิริ, 4 กรกฎาคม 2532.

¹⁹ สัมภาษณ์ พระครูไพศาล อารยโม, 4 กรกฎาคม 2532.

รูปภาพที่ 26 อาจารย์พระภิกษุขณะสอนในคณะภาษาไทย

รูปภาพที่ 27 อาจารย์มรวาสขณะสอนในคณะพุทธศาสตร์

สำหรับคณะวารมณนั้น สังเกตพบว่า อาจารย์ผู้สอนจะให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติเอง โดย อาจารย์ผู้สอนคอยดูแลและให้คำแนะนำ

รูปภาพที่ 30 นักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานในแผนกโยธา (ก่อนสร้าง)

รูปภาพที่ 31 นักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานในแผนกช่างโรงสี

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ทราบว่า การเรียนในแต่ละวันนั้น นักศึกษาทุกรูปทุกคนเริ่มเข้าเรียนภาคเช้าตั้งแต่ เวลา 8.10 น. จนกระทั่งถึงเวลา 10.40 น. พักกลางวัน และเข้าเรียนภาคบ่ายตั้งแต่เวลา 13.00 น. ถึงเวลา 15.30 น. สำหรับ คณะพุทธศาสตร์และคณะภาษาไทย นั้น มีการจัดตารางการเรียนเป็นคาบ คาบละ ประมาณ 50 นาที ภาคเช้าเรียน 3 คาบ และภาคบ่ายเรียนอีก 3 คาบ รวมเวลาเรียนแต่ละห้องประมาณ 36 คาบต่อสัปดาห์²⁰

วิชาที่เรียน ในแต่ละคณะเป็นดังนี้

- คณะพุทธศาสตร์ วิชาที่เรียนมีทั้งวิชาการพระพุทธศาสนาและวิชาสามัญ โดยเน้นที่วิชาทางพระพุทธศาสนา ใน 1 สัปดาห์จะเรียนวิชาทางพระพุทธศาสนาประมาณ 20 คาบ และเรียนวิชาสามัญประมาณ 16 คาบ เรียนที่อาคารอุดมพุทธศาสตร์
- คณะภาษาไทย วิชาที่เรียนมีทั้งวิชาทางพระพุทธศาสนาและวิชาสามัญ โดยเน้นที่วิชาสามัญ ใน 1 สัปดาห์จะเรียนวิชาสามัญ 21 คาบ และเรียนวิชาทางพระพุทธศาสนา 15 คาบ เรียนที่อาคารอุดมพุทธศาสตร์
- คณะนวัตกรรมการศึกษา เรียนที่โรงฝึกงานตามแผนกวิชาต่าง ๆ วิชาที่เรียนไม่กำหนดแน่นอน แล้วแต่สภาพของงานในวิทยาลัย เช่นเป็นเนื้องานพระอุโบสถ จึงให้ความสำคัญที่แผนกโยธา ประกอบกับได้วางหลักสูตรบังคับให้นักศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดฝึกปฏิบัติงานในแผนกนี้ เพื่อใหม่พื้นฐานวิชาความรู้ด้านการก่อสร้าง และเป็นกำลังสำคัญในการก่อสร้างพระอุโบสถ ส่วนนักศึกษาปีที่ 2 ก็ให้เลือกเรียนได้ในแผนกวิชาต่าง ๆ ตามความสนใจ เวลาเรียนปกติ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน และเมื่อเสร็จจากการทำวัตรเย็นแล้ว นักศึกษาในคณะนวัตกรรมการศึกษา ต้องเข้าศึกษานันทกรรมที่อาคารอุดมพุทธศาสตร์ โดยเรียนตั้งแต่เวลา 19.00-21.00 น. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีความรู้ทางธรรม ส่วนวันหยุดหากมีงานเร่งด่วนก็จะจัดนักศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อปฏิบัติงาน²¹

²⁰สัมภาษณ์ พระอาจารย์มหาทวีชัย อภิวัตโน, 4 กรกฎาคม 2532.

²¹สัมภาษณ์ พระครูไพศาล อารยธมโม, 4 กรกฎาคม 2532.

- คณะสังฆาธิการ นักศึกษาปีที่ 1 ทุกรูปต้องฝึกปฏิบัติงานธุรการ โดยเรียนที่ตึกสำนักผู้อำนวยการ (ตึกนตสสาระ) ปีที่ 2 เรียนวิชาพระพุทธศาสนา โดยเพิ่มวิชาการปกครอง และบางครั้งมีวิทยากรมาอบรม เกี่ยวกับวิชาการทางโหราศาสตร์ด้วย²²

1.2.3 กิจกรรม/โครงการ

นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้บันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับกิจกรรมบางโครงการของ จิตตภาวันวิทยาลัย ดังเช่น

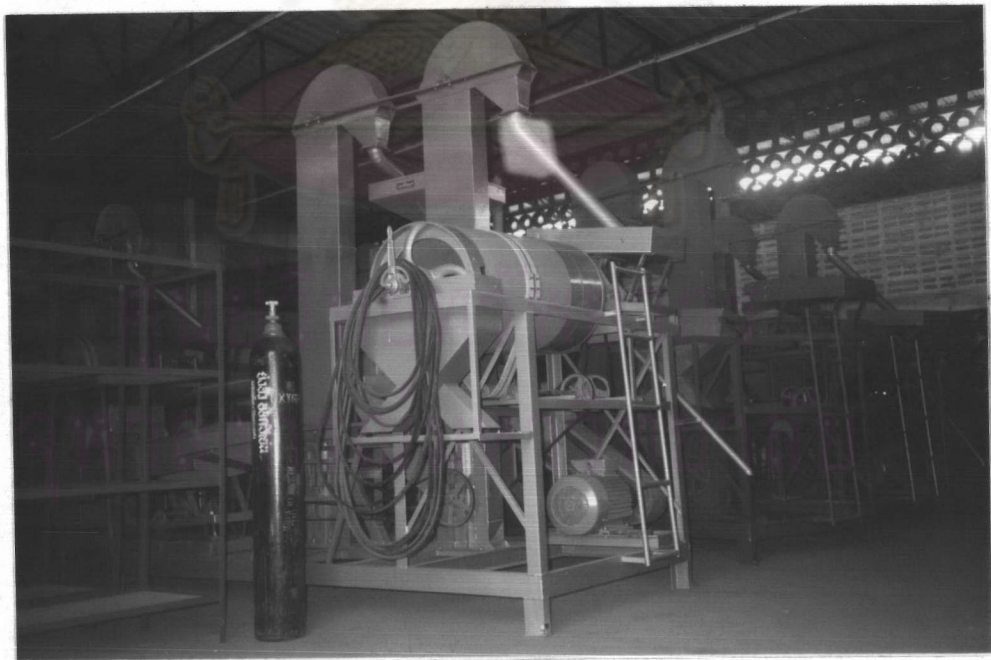

รูปภาพที่ 32 พระภิกษุผู้เป็นวิทยากรขณะบรรยายในโครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต

²²สัมภาษณ์ พระครูไพศาล อารยธมโม, 4 กรกฎาคม 2532.

รูปภาพที่ 33 ท่านผู้อำนวยการขณะทำพิธีปล่อยโค-กระบือ ในโครงการ
ธนาคารโค-กระบือ

รูปภาพที่ 34 เครื่องสีข้าว ผลงานส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในโครงการ
โรงสีข้าวช่วยชาวนา

รูปภาพที่ 35 เนื่องในวันแม่แห่งชาติ (12 สิงหาคม) วิทยาลัยจัดกิจกรรมวันแม่ พร้อมทั้ง
บรรยายให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร และประชาชน

รูปภาพที่ 36 อุบลาสีกา (แม่ชี) ขณะเรียนการเย็บผ้าในเวลาที่ว่างจากการเรียนในท้องถิ่น

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1.1 อาจารย์ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของอาจารย์ได้แก่ สภาพภาพ การบวช วิชาที่สอน วุฒิการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา มารดาและอาชีพเดิมของตน อายุ ระยะเวลาที่บวช ระยะเวลาที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย เหตุผลที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย รายละเอียดทั้งหมด ได้เสนอตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงสภาพภาพการบวชของอาจารย์

สภาพภาพการบวช	จำนวน	ร้อยละ
พระภิกษุ	23	57.50
สามเณร	2	5.00
อุบาสก	9	22.50
อุบาสิกา	6	15.00
รวม	40	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาเป็นอุบาสก คิดเป็นร้อยละ 22.5 เป็นอุบาสิการ้อยละ 15 และเป็นสามเณรร้อยละ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงวิชาที่อาจารย์สอน

วิชาที่สอน	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>สายศาสนา</u>						
ภาษาบาลี	2	8.0	-	-	2	5.0
พระอภิธรรม	3	12.0	-	-	3	7.5
พราศูต	3	12.0	-	-	3	7.5
พระวินัย	4	16.0	-	-	4	10.0
พุทธประวัติ	3	12.0	-	-	3	7.5
รวม	15	60.0	-	-	15	37.5
<u>สายสามัญ</u>						
ภาษาไทย	1	4.0	2	13.33	3	7.5
ภาษาอังกฤษ	1	4.0	2	13.33	3	7.5
คณิตศาสตร์	1	4.0	2	13.33	3	7.5
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	1	4.0	2	13.33	3	7.5
ศิลปะ	1	4.0	-	-	1	2.5
รวม	5	20.0	8	53.33	13	32.5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

วิชาที่สอน	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>งานช่าง</u>						
โยธา (ก่อสร้าง)	1	4.0	1	6.67	2	5.0
ไฟฟ้า	1	4.0	-	-	1	2.5
งานพิมพ์	1	4.0	-	-	1	2.5
เครื่องยนต์	-	-	1	6.67	1	2.5
ช่างโรงสี	2	8.0	3	13.33	5	12.5
พุทธศิลป์	-	-	1	6.67	1	2.5
ประปา	-	-	1	6.67	1	2.5
รวม	5	20.0	7	46.67	12	30.0
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 4 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สอนวิชาสายศาสนา คิดเป็นร้อยละ 37.5 สอนวิชาสามัญร้อยละ 32.5 และสอนวิชาช่าง ร้อยละ 30

เมื่อพิจารณาตามสายวิชาแล้วสายศาสนาอาจารย์ส่วนใหญ่สอนวิชาพระวินัย ร้อยละ 10 สอนวิชาพระอภิธรรม วิชาพระสูตร วิชาพุทธประวัติ เท่ากันคือร้อยละ 7.5 และสอนวิชาภาษาบาลี ร้อยละ 5 สำหรับวิชาสามัญพบว่า มีอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เท่ากันคือร้อยละ 7.5 และสอนวิชาศิลปะ ร้อยละ 2.5 ส่วนสายวิชาช่าง พบว่ามีอาจารย์สอนวิชาช่างโรงสี ร้อยละ 12.5 สอนวิชาโยธา (ก่อสร้าง) ร้อยละ 5

และสอนวิชาไฟฟ้า วิชางานพิมพ์ วิชาเครื่องยนต์ วิชาพุทธศิลป์ และวิชาประปา เท่ากันคือร้อยละ

2.5

ถ้าพิจารณาตามสายวิชาและตามรายกลุ่มของอาจารย์แล้ว พบว่าสายศาสนา อาจารย์ผู้สอนเป็นพระภิกษุสามเณรทั้งหมด โดยมีอาจารย์ส่วนใหญ่สอนวิชาพระวินัยร้อยละ 16 สอนวิชาพระอภิธรรม วิชาพระสูตร และวิชาพุทธประวัติ เท่ากันคือร้อยละ 12 และสอนวิชาภาษาบาลี ร้อยละ 8 สำหรับสายสามัญพบว่า มีอาจารย์ผู้สอนเป็นทั้งพระภิกษุสามเณร และฆราวาส โดยมีอาจารย์ที่สอนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นพระภิกษุสามเณร เท่ากันคือ ร้อยละ 4 และที่เป็นฆราวาส เท่ากันคือ ร้อยละ 13.33 แต่วิชาศิลปะมีเฉพาะอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรสอน คือ ร้อยละ 4 ส่วนสายวิชาช่างพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีทั้งพระภิกษุ สามเณร และฆราวาส โดยมีอาจารย์ส่วนใหญ่สอนวิชาช่างโรงสีที่เป็นพระภิกษุสามเณร ร้อยละ 8 เป็นฆราวาส ร้อยละ 13.33 อาจารย์ที่สอนวิชาโยธา (ก่อสร้าง) ที่เป็นพระภิกษุสามเณรมีร้อยละ 4 เป็นฆราวาสร้อยละ 6.67 อาจารย์ที่สอนวิชาไฟฟ้าและงานพิมพ์ มีเพียงพระภิกษุสามเณร เท่ากันคือร้อยละ 4 อาจารย์ที่สอนวิชาเครื่องยนต์ วิชาพุทธศิลป์ วิชาประปา มีเพียงฆราวาส เท่ากันคือ ร้อยละ 6.67

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงวุฒิการศึกษาทางโลกของอาจารย์

วุฒิการศึกษาทางโลก	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6	1	4.0	-	-	1	2.5
ประถมศึกษาปีที่ 6	10	40.0	-	-	10	25.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	24.0	-	-	6	15.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	32.0	-	-	8	20.0
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	-	-	13	86.67	13	32.5
ปริญญาตรี	-	-	2	13.33	2	5.0
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 5 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลกระดับอนุปริญญาคิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 25 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 20 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 15 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 5 และต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 2.5

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่าอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุ สามเณรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลกระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 32 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 24 และต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 4 ตามลำดับ

สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสนั้นส่วนใหญ่มีวุฒิศึกษาระดับอนุปริญญาคิดเป็นร้อยละ 86.67 และระดับปริญญาตรีร้อยละ 13.33

ตารางที่ 6 แสดงวุฒิการศึกษาทางธรรมของอาจารย์

วุฒิการศึกษาทางธรรม	จำนวน	ร้อยละ
นักธรรมโท	2	8.0
นักธรรมเอก	13	52.0
เปรียญธรรม 4	4	16.0
เปรียญธรรม 5	6	24.0
รวม	25	100

จากตารางที่ 6 แสดงว่าในจำนวนอาจารย์ ที่เป็นพระภิกษุสามเณร จำนวน 25 รูป ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมในระดับนักธรรมเอก คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือระดับเปรียญธรรม 5 ร้อยละ 24 ระดับเปรียญธรรม 4 ร้อยละ 16 และระดับนักธรรมโทร้อยละ 8 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงภูมิลำเนาของอาจารย์

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	4	10.0
ภาคกลาง	14	35.0
ภาคใต้	5	12.5
ภาคตะวันออก	6	15.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11	27.5
รวม	40	100

จากตารางที่ 7 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาภาคกลาง ร้อยละ 35 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 27.5 ภาคตะวันออกร้อยละ 15 ภาคใต้ ร้อยละ 12.5 และภาคเหนือร้อยละ 10 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงอาชีพบิดา มารดา และอาชีพเดิมของอาจารย์

อาชีพ	บิดา		มารดา		ตนเอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	16	40	15	37.5	9	22.5
ทำสวน	7	17.5	7	17.5	6	15.0
ทำไร่	5	12.5	3	7.5	-	-
ค้าขาย	4	10.0	3	7.5	-	-
รับราชการ	2	5.0	-	-	-	-
รับจ้าง	6	15.0	7	17.5	10	25.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	-	5	12.5	15	37.5
รวม	40	100	40	100	40	100

จากตารางที่ 8 พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่บิดาประกอบอาชีพทำนา คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือทำสวน ร้อยละ 17.5 รับจ้าง ร้อยละ 15 ค้าขายร้อยละ 10 และรับราชการร้อยละ 5 ตามลำดับ

สำหรับอาชีพของมารดา พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มารดาประกอบอาชีพ ทำนา คิดเป็นร้อยละ 37.5 ทำสวน ร้อยละ 17.5 รับจ้าง ร้อยละ 17.5 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 12.5 ทำไร่ร้อยละ 7.5 และค้าขายร้อยละ 7.5

ส่วนอาชีพเดิมของตนเอง พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เดิมไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 37.5 รับจ้าง ร้อยละ 25 ทำนา ร้อยละ 22.5 และทำสวน ร้อยละ 15

ตารางที่ 9 แสดงอายุของอาจารย์

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปีลงไป	2	5.0
20 - 25 ปี	7	17.5
26 - 30 ปี	13	32.5
31 - 35 ปี	9	22.5
36 - 40 ปี	5	12.5
มากกว่า 40 ปีขึ้นไป	4	10.0
รวม	40	100

จากตารางที่ 9 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ มีอายุ 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ อายุ 31-35 ปี ร้อยละ 22.5 อายุ 20-25 ปี ร้อยละ 17.5 อายุ 36-40 ปี ร้อยละ 12.5 อายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไปร้อยละ 10 และอายุต่ำกว่า 20 ปีลงไป ร้อยละ 5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงระยะเวลาการบวชของอาจารย์

ระยะเวลาการบวช	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 พรรษา	5	21.74
3 - 6 พรรษา	6	26.09
7 - 10 พรรษา	8	34.78
11 - 14 พรรษา	1	4.35
มากกว่า 14 พรรษาขึ้นไป	3	13.04
รวม	23	100

จากตารางที่ 10 พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุ จำนวน 23 รูป ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการบวช 7 -10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 34.78 รองลงมาคือ 3 - 6 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 26.09 ระยะเวลาต่ำกว่า 3 พรรษา ร้อยละ 21.74 ระยะเวลามากกว่า 14 พรรษาขึ้นไป ร้อยละ 13.04 และระยะเวลา 11-14 พรรษา ร้อยละ 4.35 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงระยะเวลาที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัยของอาจารย์

ระยะเวลาที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ปี	7	17.5
3 - 6 ปี	10	25.0
7 - 10 ปี	12	30.0
11 - 14 ปี	6	15.0
มากกว่า 14 ปีขึ้นไป	5	12.5
รวม	40	100

จากตารางที่ 11 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย เป็นระยะเวลา 7-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือ ระยะเวลา 3-6 ปี ร้อยละ 25 ระยะเวลาต่ำกว่า 3 ปี ร้อยละ 17.5 ระยะเวลา 11-14 ปี ร้อยละ 15 และระยะเวลามากกว่า 14 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 แสดงเหตุผลที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัยของอาจารย์

เหตุผลที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตอบแทนบุคคลแก่วิทยาลัย	10	40.0	-	-	10	25.0
ต้องการช่วยรายงานด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา	13	52.0	3	20.0	16	40.0
ต้องการให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร	2	8.0	9	60.0	11	27.5
ศรัทธาในชื่อเสียงของวิทยาลัย	-	-	2	13.33	2	5.0
รู้ว่าจะทำอะไร	-	-	1	6.67	1	2.5
รวม	25	100.0	15	100.0	40	100

จากตารางที่ 12 แสดงว่าเหตุผลที่อาจารย์ส่วนใหญ่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัย คือ ต้องการช่วยงานด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ ต้องการให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร ร้อยละ 27.5 ตอบแทนบุคคลแก่วิทยาลัย ร้อยละ 25 ศรัทธาในชื่อเสียงของวิทยาลัย 5 และไม่รู้ว่าจะทำงานอะไร ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัยคือ ต้องการช่วยงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือ ตอบแทนบุคคลแก่วิทยาลัย ร้อยละ 40 และต้องการให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร ร้อยละ 8 ตามลำดับ

สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสนั้น ส่วนใหญ่เหตุผลที่เข้ามาปฏิบัติงานในวิทยาลัยคือ ต้องการให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือต้องการช่วยงานด้านการ

เผยแผ่พระพุทธศาสนา ร้อยละ 20 ศรีภควาในชื่อเสียงของวิทยาลัย ร้อยละ 13.33 และไม่รู้ว่าจะทำอะไร (ไม่มีงานทำ) ร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

2.1.2 นักศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา ได้แก่ สถานภาพ การบวช คณะที่ศึกษา วุฒิการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม อาชีพของบิดา มารดา และอาชีพเดิมของตน อายุ ระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัย เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัย โครงการเมื่อสำเร็จ การศึกษา รายละเอียดทั้งหมดได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงสถานภาพการบวชของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

คณะ	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการบวช								
พระภิกษุ	-	-	17	10.49	18	100	35	14.0
สามเณร	70	100	145	89.51	-	-	215	86.0
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 13 แสดงว่านักศึกษาสส่วนใหญ่ เป็นสามเณร คิดเป็นร้อยละ 86 และเป็นพระภิกษุ ร้อยละ 14

เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่าคณะพุทธศาสตร์มีนักศึกษา เป็นสามเณรทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 คณะนวกกรรมมีนักศึกษาสส่วนใหญ่เป็นสามเณร คิดเป็นร้อยละ 89.51 เป็นพระภิกษุ ร้อยละ 10.49 คณะสังฆาธิการมีนักศึกษา เป็นพระภิกษุทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 14 แสดงวุฒิการศึกษาทางโลกของนักศึกษา

วุฒิการศึกษาทางโลก	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	-	-	12	7.41	1	5.55	13	5.2
ประถมศึกษาปีที่ 5	-	-	4	2.47	2	11.11	6	2.4
ประถมศึกษาปีที่ 6	62	88.57	106	65.42	10	55.56	178	71.2
มัธยมศึกษาปีที่ 1	5	7.14	13	8.02	2	11.11	20	8
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	4.29	4	2.47	-	-	7	2.8
มัธยมศึกษาปีที่ 3	-	-	23	14.20	3	16.67	26	10.4
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จาดตารางที่ 14 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลกระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.2 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 10.4 มัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 8 ประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 5.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 2.8 และประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่า คณะพุทธศาสตร์นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลก ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 88.57 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 7.14 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 4.29 คณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลกระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 65.43 รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 14.20 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 8.02 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 7.41 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 2.47 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 2.47 ตามลำดับ ส่วนคณะสังฆาธิการ

นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางโลกระดับประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 16.67 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 11.11 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 11.11 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 5.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงการมีวุฒิการศึกษาทางธรรมของนักศึกษา จำแนกตามคณะ

วุฒิการศึกษาทางธรรม	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีวุฒิ	55	78.57	87	53.70	18	100	160	64.0
ไม่มีวุฒิ	15	21.43	75	46.30	-	-	90	36.0
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100.0

จากตารางที่ 15 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม คิดเป็นร้อยละ 64 และไม่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ร้อยละ 36

เมื่อนพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่า คณะพุทธศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม คิดเป็นร้อยละ 78.57 และไม่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ร้อยละ 21.43 คณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ร้อยละ 53.7 ไม่มีวุฒิ ร้อยละ 46.3 และคณะสังฆาธิการ นักศึกษามีวุฒิการศึกษาทางธรรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 16 แสดงวุฒิการศึกษาทางธรรมของนักศึกษา

วุฒิการศึกษาทางธรรม	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักธรรมตรี	10	18.18	63	72.41	-	-	73	45.62
นักธรรมโท	24	43.64	21	24.14	3	16.67	48	30.00
นักธรรมเอก	19	34.54	3	3.45	14	77.78	36	22.50
เปรียญธรรม 3	2	3.64	-	-	1	5.55	3	1.88
รวม	55	100	87	-	18	100	160	100

จากตารางที่ 16 แสดงว่านักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม จำนวน 160 คน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมตรี คิดเป็นร้อยละ 45.62 รองลงมาคือ นักธรรมโท ร้อยละ 30 นักธรรมเอก ร้อยละ 22.5 และเปรียญธรรม 3 ร้อยละ 1.88 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายละเอียด พบว่า คณะพุทธศาสตร์ นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมโท คิดเป็นร้อยละ 43.64 รองลงมาคือ นักธรรมเอก ร้อยละ 34.54 นักธรรมตรี ร้อยละ 18.18 และเปรียญธรรม 3 ร้อยละ 3.64 ตามลำดับ

สำหรับคณะนวกกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมตรี คิดเป็นร้อยละ 72.41 รองลงมาคือ ระดับนักธรรมโท ร้อยละ 24.14 และระดับนักธรรมเอก ร้อยละ 3.45 ตามลำดับ

ส่วนคณะสังฆาธิการ นักศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมเอก คิดเป็นร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ ระดับนักธรรมโท ร้อยละ 16.67 และระดับเปรียญธรรม 3 ร้อยละ 5.55 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 แสดงภูมิลำเนาของนักศึกษา

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ภาคเหนือ	100	40.0
ภาคกลาง	28	11.2
ภาคใต้	17	6.8
ภาคตะวันออก	15	6.0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	90	36.0
รวม	250	100

จากตารางที่ 17 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 36 ภาคกลางร้อยละ 11.2 ภาคใต้ร้อยละ 6.8 และภาคตะวันออกร้อยละ 6 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 แสดงอาชีพบิดา มารดา และอาชีพเดิมของนักศึกษา

อาชีพ	บิดา		มารดา		ตนเอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทำนา	104	41.6	95	38.0	68	27.2
ทำสวน	32	12.8	30	12.0	13	5.2
ทำไร่	52	20.8	38	15.2	24	9.6
ค้าขาย	16	6.4	30	12.0	-	-
รับราชการ	6	2.4	4	1.6	-	-
รับจ้าง	38	15.2	46	18.4	22	8.8
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	0.8	7	2.8	123	49.2
รวม	250	100	250	100	250	100

จากตารางที่ 18 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.6 มีบิดาประกอบอาชีพทำนา รองลงมาคือทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.8 รับจ้าง ร้อยละ 15.2 ทำสวน ร้อยละ 12.8 ค้าขาย ร้อยละ 6.4 รับราชการร้อยละ 2.4 และไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

สำหรับอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 38 มีมารดาประกอบอาชีพทำนา รองลงมาคือรับจ้าง ร้อยละ 18.4 ทำไร่ร้อยละ 15.2 ทำสวนร้อยละ 12 ค้าขายร้อยละ 12 ไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 2.8 และรับราชการ ร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ส่วนอาชีพเดิมของตนเอง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 49.2 ไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ทำนาร้อยละ 27.2 ทำไร่ร้อยละ 9.6 รับจ้างร้อยละ 8.8 และทำสวนร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 แสดงอายุของนักศึกษา

อายุ	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปี	36	51.43	-	-	-	-	36	14.4
15-20 ปี	34	48.57	145	89.51	-	-	179	71.6
21-25 ปี	-	-	17	10.49	10	55.55	27	10.8
26-30 ปี	-	-	-	-	3	16.67	3	1.2
มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	-	-	-	-	5	27.78	5	2.0
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 19 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 71.6 มีอายุระหว่าง 15-20 ปี รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 14.4 อายุ 21-25 ปี ร้อยละ 10.8 อายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 2 และอายุ 26-30 ปี ร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่า คณะพุทธศาสตร์นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 51.43 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และอีกร้อยละ 48.57 มีอายุระหว่าง 15-20 ปี สำหรับคณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 89.51 มีอายุระหว่าง 15-20 ปี และอีกร้อยละ 10.49 มีอายุ 21-25 ปี ส่วนคณะสังฆาธิการส่วนใหญ่ร้อยละ 55.55 มีอายุ 21-25 ปี รองลงมาคืออายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.78 และอายุ 26-30 ปี ร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 แสดงระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยของนักศึกษา

ระยะเวลาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัย	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	26	37.14	87	53.70	7	38.89	120	48.0
1 - 3 ปี	31	44.29	75	46.30	11	61.11	117	46.8
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	13	18.57	-	-	-	-	13	5.2
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 20 แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมาคือ ระยะเวลา 1-3 ปี ร้อยละ 46.8 และ ระยะเวลา มากกว่า 3 ปีขึ้นไป ร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่าคณะพุทธศาสตร์นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในวิทยาลัย เป็นระยะเวลา 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.29 รองลงมาคือระยะเวลาต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 37.14 และระยะเวลา มากกว่า 3 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.57 ตามลำดับ

สำหรับคณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในวิทยาลัยต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.7 และระยะเวลา 1-3 ปี ร้อยละ 46.30 ส่วนคณะสังฆาธิการ นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาใน วิทยาลัยเป็นระยะเวลา 1-3 ปี ร้อยละ 61.11 และระยะเวลาต่ำกว่า 1 ปี ร้อยละ 38.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 แสดงเหตุผลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยของนักศึกษา

เหตุผล	จำนวนความถี่	ร้อยละ
เพื่อการศึกษาทางธรรม	126	50.4
เพื่อศึกษาวิชาการทางโลก	213	85.2
ต้องการมีวิชาชีพเพื่อไปประกอบอาชีพ	184	73.6
ศรัทธาในชื่อเสียงของวิทยาลัย	42	16.8

จากตารางที่ 21 พบว่าเหตุผลที่นักศึกษาส่วนใหญ่ เข้ามาศึกษาในวิทยาลัย คือ เพื่อศึกษาวิชาการทางโลก คิดเป็นร้อยละ 85.2 รองลงมาคือ ต้องการมีวิชาชีพเพื่อไปประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.6 เพื่อการศึกษาทางธรรม คิดเป็นร้อยละ 50.4 และศรัทธาในชื่อเสียงของวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับโครงการเมื่อสำเร็จการศึกษา

โครงการเมื่อสำเร็จการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
<u>ดำรงสมณเพศ</u>		
ประกอบศาสนกิจด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	65	26.0
ไปพัฒนาวัดท้องถิ่นเดิมของตน	30	12.0
รวม	95	38.0
<u>ลาสิกขา</u>		
ประกอบอาชีพตามวิชาที่ศึกษา	155	62.0
รวม	155	62.0
รวม	250	100

จากตารางที่ 22 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 62 มีโครงการที่จะลาสิกขา เมื่อสำเร็จการศึกษา และอีกร้อยละ 38 ยังต้องการดำรงสมณเพศ

เมื่อนิยามเป็นรายกลุ่ม พบว่ากลุ่มที่ดำรงสมณเพศส่วนใหญ่ ร้อยละ 26 มีโครงการที่จะประกอบศาสนกิจด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และอีกร้อยละ 12 มีโครงการที่จะไปพัฒนาวัดท้องถิ่นเดิมของตน ส่วนกลุ่มที่มีโครงการลาสิกขานั้น ร้อยละ 62 มีโครงการที่จะไปประกอบอาชีพตามวิชาที่ศึกษา

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย

2.2.1 สภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย โดยอาจารย์

ก. การพัฒนาคนให้มีความรู้

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกำหนดขั้นตอนการวางแผนงานในวิทยาลัย

กำหนดขั้นตอนการวางแผนงานในวิทยาลัย	จำนวน	ร้อยละ
มีกำหนดชัดเจน	23	57.5
มีแต่ไม่กำหนดชัดเจน	17	42.5
ไม่มี	-	-
รวม	40	100

จากตารางที่ 23 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.5 ให้ความเห็นว่าขั้นตอนการวางแผนงานในวิทยาลัยมีกำหนดชัดเจน และอีกร้อยละ 42.5 ให้ความเห็นว่าขั้นตอนการวางแผนงานในวิทยาลัยมีแต่ไม่กำหนดชัดเจน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ความเข้าใจระเบียบการบริหารและการปฏิบัติงานของอาจารย์

ความเข้าใจระเบียบการบริหารและการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจดี	15	37.5
เข้าใจเฉพาะหน้าที่ที่ปฏิบัติเท่านั้น	24	60.0
ไม่เข้าใจ	1	2.5
รวม	40	100

จากตารางที่ 24 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 มีความเข้าใจระเบียบการบริหารและการปฏิบัติงานโดยเข้าใจเฉพาะหน้าที่ที่ปฏิบัติเท่านั้น รองลงมาคือ เข้าใจดี ร้อยละ 37.5 และไม่เข้าใจ ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 วัตถุประสงค์ของอาจารย์ในการให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

วัตถุประสงค์	พระภิกษุสามเณร		ภรรวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นความรู้วิชาศาสนา	15	60.0	-	-	15	37.5
เห็นความรู้วิชาสามัญ	4	16.0	8	53.33	12	30.0
เห็นความรู้วิชางานช่าง	5	20.0	7	46.67	12	30.0
อื่น ๆ	1	4.0	-	-	1	2.5
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 25 พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรคือ เห็นความรู้วิชาศาสนา คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ เห็นความรู้วิชาสามัญ ร้อยละ 30 เห็นความรู้วิชางานช่าง ร้อยละ 30 และอื่น ๆ (ตามความต้องการของผู้เรียน) ร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่าอาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร คือ เห็นความรู้วิชาศาสนา คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือเห็นความรู้วิชางานช่าง ร้อยละ 20 เห็นความรู้วิชาสามัญ ร้อยละ 16 และอื่น ๆ (ตามความต้องการของผู้เรียน) ร้อยละ 4 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์ที่เป็นภรรวาสส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร คือ เห็นความรู้วิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเห็นความรู้วิชางานช่าง ร้อยละ 46.67

ตารางที่ 26 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับหลักสูตรที่สอนปัจจุบัน

หลักสูตร	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสม	15	60.0	8	53.33	23	57.5
ไม่เหมาะสม	3	12.0	3	20.00	6	15.0
เนื้อหามากเกินไป	2	8.0	-	-	2	5.0
เนื้อหาน้อยเกินไป	1	4.0	4	26.67	5	12.5
เนื้อหาซ้ำซ้อน	4	16.0	-	-	4	10.0
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 26 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.5 ให้ความเห็นว่า หลักสูตรที่สอนปัจจุบันมีความเหมาะสม รองลงมา ให้ความเห็นว่าหลักสูตรไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 15 หลักสูตรมีเนื้อหาเกินไป (เช่นวิชาสามัญ) คิดเป็นร้อยละ 12.5 หลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำซ้อน (เช่นวิชาศาสนา) ร้อยละ 10 และหลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป (เช่นวิชาศาสนา) ร้อยละ 5 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ ร้อยละ 60 ให้ความเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมแล้ว รองลงมา มีความเห็นว่าเนื้อหาซ้ำซ้อน คิดเป็นร้อยละ 16 หลักสูตรไม่เหมาะสม ร้อยละ 12 หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ร้อยละ 8 และหลักสูตรมีเนื้อหาเกินไปร้อยละ 4 ตามลำดับ

สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.33 ให้ความเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมแล้ว รองลงมาคือ มีความเห็นว่าหลักสูตรมีเนื้อหาเกินไป ร้อยละ 26.67 และหลักสูตรไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 20 ตามลำดับ

ตารางที่ 27 แสดงการเตรียมแผนการสอนของอาจารย์

การเตรียมแผนการสอน	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีแผนการสอนทุกครั้ง	4	16.0	4	26.67	8	20.0
มีแผนการสอนเป็นบางครั้ง	16	64.0	9	60.00	25	62.5
ไม่มีแผนการสอน	5	20.0	2	13.33	7	17.5
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 27 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 62.5 มีการเตรียมแผนการสอนเป็นบางครั้ง รองลงมาคือ มีแผนการสอนทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 และไม่มีแผนการสอน (เพราะไม่มีเวลา) คิดเป็นร้อยละ 17.5

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณร ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 64 มีแผนการสอนเป็นบางครั้ง รองลงมาคือไม่มีแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีแผนการสอนทุกครั้ง ร้อยละ 16 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาส ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 มีแผนการสอนเป็นบางครั้ง รองลงมาคือมีแผนการสอนทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.67 และไม่มีแผนการสอน ร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 28 แสดงวิธีการสอนของอาจารย์

วิธีการสอน	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรยาย	18	72.0	2	13.33	20	50.0
อภิปราย	-	-	2	13.33	2	5.0
ตั้งปัญหา	2	8.0	1	6.67	3	7.5
บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์	3	12.0	3	20.00	6	15.0
ฝึกปฏิบัติ	2	8.0	7	46.67	9	22.5
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 28 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย รองลงมาคือ ฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 22.5 บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ ร้อยละ 15 ตั้งปัญหา ร้อยละ 7.5 และอภิปราย ร้อยละ 5 ตามลำดับ

เมื่อนิยามเป็นรายกลุ่ม พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณร ส่วนใหญ่ร้อยละ 72 ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย รองลงมาคือ บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 12 ตั้งปัญหา ร้อยละ 8 และฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 8 ตามลำดับ

สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาส ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.67 ใช้วิธีการสอนแบบฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ ร้อยละ 20 บรรยาย ร้อยละ 13.33 อภิปราย ร้อยละ 13.33 และตั้งปัญหา ร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 29 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความสนใจในการเรียนของนักศึกษา

ความสนใจในการเรียนของนักศึกษา	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้ความสนใจดีมาก	8	32.0	8	53.33	16	40.0
ให้ความสนใจปานกลาง	12	48.0	7	46.67	19	47.5
ให้ความสนใจน้อย	5	20.0	-	-	5	12.5
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 29 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.5 มีความคิดเห็นว่านักศึกษาให้ความสนใจการเรียน ปานกลาง รองลงมาคือ ให้ความสนใจการเรียนดีมาก ร้อยละ 40 และ ให้ความสนใจการเรียนน้อย ร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

เมื่อนพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ ร้อยละ 48 มีความคิดเห็นว่านักศึกษาให้ความสนใจการเรียนปานกลาง รองลงมาคือ ให้ความสนใจการเรียนดีมาก ร้อยละ 32 และให้ความสนใจการเรียนน้อย ร้อยละ 20 ตามลำดับ

สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.33 ให้ความเห็นว่านักศึกษาให้ความสนใจการเรียนดีมาก และอีกร้อยละ 46.67 ให้ความเห็นว่านักศึกษาให้ความสนใจการเรียนปานกลาง

ตารางที่ 30 วิธีการวัดและประเมินผลของอาจารย์

วิธีการวัดและประเมินผล	พระภิกษุสามเณร		ฆราวาส		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แบบทดสอบ	14	56.0	7	46.67	21	52.5
สังเกตพฤติกรรม	6	24.0	2	13.33	8	20.0
ประเมินผลงานที่ปฏิบัติ	5	20.0	6	40.00	11	27.5
รวม	25	100	15	100	40	100

จากตารางที่ 30 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.5 ใช้วิธีการวัดและประเมินผล โดยการใช้แบบทดสอบ รองลงมาคือ การประเมินผลงานที่ปฏิบัติร้อยละ 27.5 และใช้การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 20 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ ร้อยละ 56 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดยการใช้แบบทดสอบ รองลงมาคือ การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 24 และใช้วิธีการประเมินผลงานที่ปฏิบัติ ร้อยละ 20 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์ที่เป็นฆราวาสส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.67 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดยการใช้แบบทดสอบ รองลงมาคือ การประเมินผลงานที่ปฏิบัติ ร้อยละ 40 และใช้การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 31 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนใหม่ความรู้*

กิจกรรม/โครงการ	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต	19	47.5	33	82.5
โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	40	100	-	-
โครงการอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน	40	100	-	-
โครงการจัดตั้งธนาคารโค-กระบือ	10	25.0	10	25.0
โครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนา	-	-	30	75.0
โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน	23	57.5	-	-
โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบำเพ็ญประโยชน์	17	42.5	27	67.5

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 31 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 ให้ความเห็นว่ากิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนใหม่ความรู้ทางธรรม ได้แก่ โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และโครงการอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน รองลงมาคือ โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 57.5 โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต คิดเป็นร้อยละ 47.5 โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 42.5 และโครงการจัดตั้งธนาคารโค-กระบือ คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

ส่วนกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนใหม่ความรู้ทางโลกนั้น ตามความคิดเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 82.5 ให้ความเห็นว่ากิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนใหม่ความรู้ทางโลก ได้แก่ โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต รองลงมาคือ โครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนา

คิดเป็นร้อยละ 75 โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 67.5 และโครงการจัดตั้งธนาคารโค-กระบือ ตามลำดับ

ตารางที่ 32 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความร่วมมือที่วิทยาลัยได้รับ*

ความร่วมมือที่ได้รับ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบ ๆ วิทยาลัย	20	50.0
ประชาชนในชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากวิทยาลัย	35	87.5
หน่วยงานเอกชน	33	82.5
หน่วยงานเอกชน	12	30.0
อื่น ๆ	3	7.5

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 32 พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.5 มีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากวิทยาลัย (ได้แก่ประชาชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด) รองลงมาคือ ความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน (ได้แก่ โรงเรียน ธนาคาร ห้างร้านบริษัท) คิดเป็นร้อยละ 82.5 ความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบ ๆ วิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 50 ความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 30 และความร่วมมือจากที่อื่น ๆ (ได้แก่ วัด และพระสงฆ์จากที่ต่าง ๆ) คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 33 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของนักศึกษา ในการจัด
กิจกรรม/โครงการ

การให้ความร่วมมือของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ให้ความร่วมมือดีมาก	20	50.0
ให้ความร่วมมือปานกลาง	17	42.5
ให้ความร่วมมือน้อย	3	7.5
รวม	40	100

จากตารางที่ 33 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 ให้ความเห็นว่านักศึกษาให้ความร่วมมือดีมากในการจัดกิจกรรม/โครงการ รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.5 และให้ความร่วมมือน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนใหม่ความรู้

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนใหม่ความรู้	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมมาก	17	42.5	20	50.0	37	46.25
เหมาะสมปานกลาง	13	32.5	10	25.0	23	28.75
เหมาะสมน้อย	10	25.0	10	25.0	20	25.0
รวม	40	100	40	100	80	100

จากตารางที่ 34 พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนใหม่ความรู้นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.25 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.75 และมีความเหมาะสมน้อย ร้อยละ 25 ตามลำดับ

เมื่อนิยามแยกประเภทความรู้ พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนใหม่ความรู้ทางธรรมนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 42.5 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.5 และมีความเหมาะสมน้อย ร้อยละ 25 ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนใหม่ความรู้ทางโลกนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25 และมีความเหมาะสมน้อย ร้อยละ 25 ตามลำดับ

ตารางที่ 35 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคม*

การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคม	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ	12	30.0	40	100
ด้านการเมืองการปกครอง	20	50.0	20	50.0
ด้านกฎหมาย	18	45.0	15	30.0
ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	40	100	7	17.5
ด้านสุขภาพอนามัย	10	25.0	18	45.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 35 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สามารถนำความรู้ทางธรรมไปใช้ในการพัฒนาสังคมด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 50 ด้านกฎหมายคิดเป็นร้อยละ 45 ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ร้อยละ 30 และด้านสุขภาพอนามัยร้อยละ 25 ตามลำดับ

ส่วนความรู้ทางโลกนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สามารถนำความรู้ทางโลกไปใช้ในการพัฒนาสังคมด้านเศรษฐกิจและอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 50 ด้านสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 45 ด้านกฎหมายคิดเป็นร้อยละ 30 และด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ร้อยละ 17.5 ตามลำดับ

ข. การพัฒนาสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 36 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพอนามัยที่วิทยาลัยจัดให้แก่
พระภิกษุสามเณร*

บริการด้านสุขภาพอนามัย	จำนวนความถี่	ร้อยละ
มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย	35	87.5
มีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย	15	37.5
มีแพทย์มาตรวจสุขภาพเป็นประจำ	30	75.0
มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัปดาห์ละ	28	70.0
มีแผนกพยาบาล	32	80.0
อื่น ๆ	2	5.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 36 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า บริการที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่วิทยาลัยให้แก่ พระภิกษุสามเณร มากที่สุด คือการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ มีแผนกพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 80 มีแพทย์มาตรวจสุขภาพเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 75 มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัปดาห์ละ คิดเป็นร้อยละ 70 มีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย (ได้แก่การปฏิบัติงาน) คิดเป็นร้อยละ 37.5 และอื่น ๆ (เมื่อนักศึกษาเจ็บป่วยมีการนำส่งเข้ารับรักษาในโรงพยาบาล) คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ตารางที่ 37 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสวัสดิการที่วิทยาลัยจัดให้*

สวัสดิการ	จัดได้เหมาะสมดีแล้ว		ควรปรับปรุงแก้ไข	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
อาหาร	15	37.5	25	62.5
เครื่องนุ่งห่ม	24	60.0	6	15.0
สถานที่พำนักนักศึกษา	20	50.0	20	50.0
บ้านพักอาจารย์	22	55.0	8	20.5
สถานที่เรียน	18	45.0	7	17.5
ห้องน้ำ-ห้องสุขา	11	27.5	26	65.0
การรักษาพยาบาล	10	25.0	28	70.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 37 พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สวัสดิการที่วิทยาลัยจัดให้แก่ พระภิกษุสามเณร ได้เหมาะสมมากที่สุด คือ สวัสดิการด้านเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ สวัสดิการด้านบ้านพักอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 55 และสวัสดิการด้านสถานที่พำนักนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50 ตามลำดับ

สำหรับสวัสดิการที่ควรปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด คือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือ ด้านห้องน้ำ-ห้องสุขา คิดเป็นร้อยละ 65 และด้านอาหารร้อยละ 62.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 38 ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย	จำนวน	ร้อยละ
มีความเหมาะสมมาก	5	12.5
เหมาะสมปานกลาง	15	37.5
เหมาะสมน้อย	20	50.0
รวม	40	100

จากตารางที่ 38 พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยว่า มีความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ มีความเหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.5 และมีความเหมาะสมมาก ร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 สภาพการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัยโดยนักศึกษา

ก. การพัฒนาคนใหม่ความรู้

ตารางที่ 39 แสดงความสนใจวิชาความรู้ทางธรรมของนักศึกษา

วิชาความรู้ทางธรรม	จำนวน	ร้อยละ
วิชาภาษาบาลี	21	8.4
วิชาพระอภิธรรม	25	10.0
วิชาพระสูตร	69	27.6
วิชาพระวินัย	59	23.6
วิชาพุทธประวัติ	74	29.6
อื่น ๆ	2	0.8
รวม	250	100

จากตารางที่ 39 พบว่า วิชาความรู้ทางธรรมที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากที่สุด คือ วิชาพุทธประวัติคิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาคือ วิชาพระสูตร ร้อยละ 27.6 วิชาพระวินัย ร้อยละ 23.6 วิชาพระอภิธรรม ร้อยละ 10 วิชาภาษาบาลี ร้อยละ 8.4 และอื่น ๆ (วิชาศาสนพิธี วิชากรรมฐาน) ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 40 แสดงความสนใจวิชาความรู้ทางโลกของนักศึกษา

วิชาความรู้ทางโลก	จำนวน	ร้อยละ
วิชาภาษาไทย	28	11.2
วิชาภาษาอังกฤษ	32	12.8
วิชาคณิตศาสตร์	19	7.6
วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	20	8.0
วิชาการก่อสร้าง	26	10.4
วิชาไฟฟ้า	42	16.8
วิชางานพิมพ์	25	10.0
วิชาเครื่องยนต์	34	13.6
วิชาช่างโรงสี	17	6.8
วิชาพุทธศิลป์	2	0.8
วิชางานประปา	5	2.0
รวม	250	100

จากตารางที่ 40 พบว่า วิชาความรู้ทางโลกที่นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากที่สุด คือ วิชาไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 16.8 รองลงมาคือ วิชาเครื่องยนต์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 12.8 วิชาภาษาไทย ร้อยละ 11.2 วิชาก่อสร้าง ร้อยละ 10.4 วิชางานพิมพ์ ร้อยละ 10 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 8 วิชาคณิตศาสตร์ ร้อยละ 7.6 วิชาช่างโรงสี ร้อยละ 6.8 วิชางานประปา ร้อยละ 2 และวิชาพุทธศิลป์ ร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 41 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

ความคิดเห็น	เนื้อหาวิชาความรู้ ทางธรรม		เนื้อหาวิชาความรู้ ทางโลก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตรงกับความต้องการมาก	130	52.0	142	56.8
ตรงกับความต้องการปานกลาง	112	44.8	103	41.2
ตรงกับความต้องการน้อย	8	3.2	5	2.0
รวม	250	100	250	100

จากตารางที่ 41 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เนื้อหาวิชาความรู้ทางธรรม นั้นตรงกับความต้องการมาก คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือ ตรงกับความต้องการปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.8 และตรงกับความต้องการน้อย ร้อยละ 3.2 ตามลำดับ

สำหรับเนื้อหาวิชาความรู้ทางโลกนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.8 ให้ความเห็นว่าตรงกับความต้องการมาก รองลงมาคือ ตรงกับความต้องการปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.2 และตรงกับความต้องการน้อย คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 42 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนของอาจารย์

วิธีการสอน	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บรรยาย	45	64.29	-	-	3	16.67	48	19.2
อภิปราย	2	2.86	-	-	3	16.67	5	2.0
ตั้งปัญหา	3	4.28	8	4.94	4	22.22	15	6.0
บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์	20	28.57	31	19.13	-	-	51	20.4
ฝึกปฏิบัติ	-	-	123	75.93	8	44.44	131	52.4
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 42 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.4 ให้ความเห็นว่าวิธีการสอนของอาจารย์เป็นการฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ การบรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 20.4 บรรยายคิดเป็นร้อยละ 19.2 ตั้งปัญหา ร้อยละ 6 และอภิปราย ร้อยละ 2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า นักศึกษาในคณะพุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.29 ให้ความเห็นว่าวิธีการสอนของอาจารย์เป็นการบรรยาย รองลงมาคือ การบรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตั้งปัญหา ร้อยละ 4.28 และอภิปราย ร้อยละ 2.86 ตามลำดับ

สำหรับคณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.93 ให้ความเห็นว่าวิธีการสอนของอาจารย์เป็นการฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ บรรยายประกอบการใช้อุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 19.13 และตั้งปัญหา ร้อยละ 4.94 ตามลำดับ

ส่วนคณะสังฆาธิการนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.44 ให้ความเห็นว่าวิธีการสอนของอาจารย์เป็นการฝึกปฏิบัติ รองลงมาคือ การตั้งปัญหา คิดเป็นร้อยละ 22.22 บรรยายและอภิปราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 43 การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (ซักถาม แสดงความคิดเห็น) ของนักศึกษา

การมีส่วนร่วม	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีโอกาสมาก	18	25.71	42	25.92	6	33.33	66	26.4
มีโอกาสปานกลาง	43	61.43	115	70.99	10	55.56	168	67.2
มีโอกาสน้อย	9	12.86	5	3.09	2	11.11	16	6.4
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 43 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนว่า มีโอกาสปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.2 รองลงมาคือ มีโอกาสมาก ร้อยละ 26.4 และมีโอกาสน้อย ร้อยละ 6.4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า นักศึกษาในคณะพุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนว่า มีโอกาสปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.43 รองลงมาคือ มีโอกาสมาก คิดเป็นร้อยละ 25.71 และมีโอกาสน้อย คิดเป็นร้อยละ 12.86

คณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีโอกาสปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.99 รองลงมาคือ มีโอกาสมาก คิดเป็นร้อยละ 25.92 และมีโอกาสน้อย ร้อยละ 3.09

คณะสังฆาธิการ นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า มีโอกาสปานกลางคิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ มีโอกาสมากคิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีโอกาสน้อย ร้อยละ 11.11

ตารางที่ 44 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน

วิธีการวัดและประเมินผล	พุทธศาสตร์		นวกกรรม		สังฆาธิการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แบบทดสอบ	64	91.43	-	-	7	38.89	71	28.4
สังเกตพฤติกรรม	6	8.57	24	14.81	8	44.44	38	15.2
ประเมินผลงานที่ให้ปฏิบัติ	-	-	138	85.19	3	16.67	141	56.4
รวม	70	100	162	100	18	100	250	100

จากตารางที่ 44 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.4 มีความเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนส่วนมาก คือ การประเมินผลงานที่ให้ปฏิบัติ รองลงมาคือ การใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 28.4 และการสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 15.2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า นักศึกษาในคณะพุทธศาสตร์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.43 มีความเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนส่วนมาก คือ การใช้แบบทดสอบ รองลงมาคือ การสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.57

สำหรับคณะนวกกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.19 มีความเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนส่วนมาก คือ การประเมินผลงานที่ให้ปฏิบัติ รองลงมาคือ การสังเกตพฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 14.81

ส่วนคณะสังฆาธิการนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 44.44 มีความเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนส่วนมาก คือ การสังเกตพฤติกรรม รองลงมาคือ การใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 38.89 และการประเมินผลงานที่ให้ปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 85.19

ตารางที่ 45 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการพัฒนาคนใหม่ความรู้*

กิจกรรม/โครงการ	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
โครงการอบรมหน่วยพัฒนาการทางจิต	105	42.0	223	89.2
โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	250	100	-	-
โครงการอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน	230	92.0	-	-
โครงการจัดตั้งธนาคาร โค-กระบือ	85	34.0	62	24.8
โครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนา	32	12.8	215	86.0
โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน	180	72.0	54	21.6
โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบิณฑบาต ประโยชน์	58	23.2	76	30.4

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 45 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 ให้ความเห็นว่า กิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนใหม่ความรู้ทางธรรมได้แก่ โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รองลงมาคือโครงการอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน คิดเป็นร้อยละ 92 โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 72 โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต คิดเป็นร้อยละ 42 โครงการจัดตั้งธนาคาร โค-กระบือ คิดเป็นร้อยละ 34 โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบิณฑบาตประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 23.2 และโครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนา คิดเป็นร้อยละ 12.8 ตามลำดับ

ส่วนกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาคนให้มีความรู้ทางโลกนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ได้แก่ โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมาคือ โครงการโรงเรียนข้าวช่วยชาวนา คิดเป็นร้อยละ 86 โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 30.4 โครงการจัดตั้งธนาคารโค-กระบือ คิดเป็นร้อยละ 24.8 และโครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 21.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 46 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือที่วิทยาลัยได้รับ*

ความร่วมมือที่ได้รับ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบ ๆ วิทยาลัย	184	73.6
ประชาชนในชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากวิทยาลัย	222	88.8
หน่วยงานเอกชน	195	78.0
หน่วยงานราชการ	133	53.2
อื่น ๆ	16	6.4

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 46 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 88.8 ให้ความเห็นว่า วิทยาลัยได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากวิทยาลัย (ได้แก่ประชาชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด) รองลงมาคือ ความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชน (ได้แก่ โรงเรียน ธนาคาร ห้างร้านบริษัท) คิดเป็นร้อยละ 78 ความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่อยู่บริเวณรอบ ๆ วิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 73.6 ความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 53.2 และความร่วมมือจากที่อื่น ๆ (ได้แก่ วัดและพระสงฆ์จากที่ต่าง ๆ) คิดเป็นร้อยละ 6.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 47 การให้ความร่วมมือของนักศึกษาในการจัดกิจกรรม/โครงการ

การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม/โครงการ	จำนวน	ร้อยละ
ให้ความร่วมมือดีมาก	135	54.0
ให้ความร่วมมือปานกลาง	108	43.2
ให้ความร่วมมือน้อย	7	2.8
รวม	250	100

จากตารางที่ 47 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 54 ให้ความร่วมมือดีมากในการจัดกิจกรรม/โครงการ รองลงมาคือให้ความร่วมมือปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.2 และให้ความร่วมมือน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 48 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมมาก	128	51.2	136	54.4	264	52.8
เหมาะสมปานกลาง	114	45.6	102	40.8	216	43.2
เหมาะสมน้อย	8	3.2	12	4.8	20	4.0
รวม	250	100	250	100	500	100

จากตารางที่ 48 พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.8 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.2 และมีความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกประเภทความรู้ พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ทางธรรมนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.2 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.6 และมีความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.2 ตามลำดับ

ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ทางโลกนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.4 ให้ความเห็นว่าวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก รองลงมาคือ จัดได้เหมาะสมปานกลางคิดเป็นร้อยละ 40.8 และมีความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 49 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคม*

การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคม	ความรู้ทางธรรม		ความรู้ทางโลก	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ	52	20.8	250	100
ด้านการเมืองการปกครอง	84	33.6	148	59.2
ด้านกฎหมาย	79	31.6	122	42.8
ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม	250	100	26	10.4
ด้านสุขภาพอนามัย	35	14.0	84	33.6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 49 แสดงว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าสามารถนำวิชาความรู้ทางธรรมไปใช้ในการพัฒนาสังคมด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 33.6 ด้านกฎหมายคิดเป็นร้อยละ 31.6 ด้านเศรษฐกิจและอาชีพคิดเป็นร้อยละ 20.8 และด้านสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ

ส่วนความรู้ทางโลกนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สามารถนำความรู้ทางโลกไปใช้ในการพัฒนาสังคมด้านเศรษฐกิจและอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง คิดเป็นร้อยละ 59.2 ด้านกฎหมายคิดเป็นร้อยละ 48.8 ด้านสุขภาพอนามัย คิดเป็นร้อยละ 33.6 และด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 10.4 ตามลำดับ

ข. การพัฒนาสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 50 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพอนามัยที่วิทยาลัย
จัดให้แก่พระภิกษุสามเณร*

บริการด้านสุขภาพอนามัย	จำนวนความถี่	ร้อยละ
มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย	176	70.4
มีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย	62	24.8
มีแพทย์มาตรวจสุขภาพเป็นประจำ	126	50.4
มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัปดาห์ละ	117	46.8
มีแผนกพยาบาล	145	58.0
อื่น ๆ	8	3.2

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 50 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า บริการที่เกี่ยวกับสุขภาพ
อนามัยที่วิทยาลัยให้แก่ พระภิกษุสามเณร มากที่สุด คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา
สุขภาพอนามัย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมาคือ มีแผนกพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 58 มีแพทย์
มาตรวจสุขภาพเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 50.4 มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคสัปดาห์ละ คิดเป็นร้อยละ
46.8 มีกิจกรรม/โครงการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย (ได้แก่การปฏิบัติงาน) คิดเป็นร้อยละ 24.8
และอื่น ๆ (เมื่อนักศึกษาเจ็บป่วยมีการนำส่งเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล) คิดเป็นร้อยละ 3.2 ตาม
ลำดับ

ตารางที่ 51 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการที่วิทยาลัยจัดให้*

สวัสดิการ	จัดได้เหมาะสมดีแล้ว		ควรปรับปรุงแก้ไข	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
อาหาร	74	29.6	156	62.4
เครื่องนุ่งห่ม	175	70.0	45	18.0
สถานที่พักนักศึกษา	114	45.6	76	30.4
บ้านพักอาจารย์	166	66.4	54	21.6
สถานที่เรียน	102	40.8	98	39.2
ห้องน้ำ-ห้องสุขา	83	33.2	137	54.8
การรักษาพยาบาล	36	14.4	184	73.6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 51 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สวัสดิการที่วิทยาลัยจัดให้แก่ พระภิกษุสามเณร ได้เหมาะสมมากที่สุด คือ สวัสดิการด้านเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือ สวัสดิการด้านบ้านพักอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 66.4 และสวัสดิการด้านที่พักนักศึกษา ร้อยละ 45.6 ตามลำดับ

สำหรับสวัสดิการที่ควรปรับปรุงแก้ไขมากที่สุด คือ สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.6 รองลงมาคือ ด้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 62.4 และด้านห้องน้ำ-ห้องสุขา คิดเป็นร้อยละ 54.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 52 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย	จำนวน	ร้อยละ
มีความเหมาะสมมาก	78	31.2
เหมาะสมปานกลาง	117	46.8
เหมาะสมน้อย	55	22.0
รวม	250	100

จากตารางที่ 52 พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 46.8 ให้ความเห็นว่าการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยที่วิทยาลัยดำเนินการมีความเหมาะสมปานกลางรองลงมาคือมีความเหมาะสมมากคิดเป็นร้อยละ 31.2 และมีความเหมาะสมน้อย คิดเป็นร้อยละ 22 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย

2.3.1 ปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัยตามความคิดเห็น

ของอาจารย์

ตารางที่ 53 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาคณะให้มีความรู้

สภาพปัญหา	\bar{X}	S.D.
1. ขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ทาง		
1.1 วิชาศาสนา	2.85	1.35
1.2 วิชาสามัญ	2.7	0.99
1.3 วิชาการช่าง	3.87	1.14
2. ผู้สอนไม่มีเวลาให้ผู้เรียน	2.85	1.23
3. อาจารย์ผู้สอนขาดขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน	3.47	1.15
4. ผู้เรียนไม่สนใจเรียนวิชา		
4.1 วิชาศาสนา	3.72	1.04
4.2 วิชาสามัญ	2.05	0.85
4.3 วิชาการช่าง	1.9	0.87
5. ระดับความรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาในการเรียนการสอนวิชา		
5.1 วิชาศาสนา	2.3	0.88
5.2 วิชาสามัญ	3.87	1.20
5.3 วิชาการช่าง	2.35	0.83
6. ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนจริง ขาดความอดทน	4.15	0.92

ตารางที่ 53 (ต่อ)

สภาพปัญหา	\bar{X}	S.D.
7. ความยากของเนื้อหาวิชา		
7.1 วิชาศาสนา	3.65	0.97
7.2 วิชาสามัญ	2.67	1.09
7.3 วิชาการช่าง	1.92	0.88
8. ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชา		
8.1 วิชาศาสนา	1.7	0.76
8.2 วิชาสามัญ	4.07	0.73
8.3 วิชาการช่าง	1.92	1.11
9. กิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มี		
ความรู้ทางธรรมประสบบัญหาในการดำเนินงานด้าน		
9.1 บุคลากร	3.6	1.32
9.2 งบประมาณ	3.72	1.04
10. กิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มี		
ความรู้ทางโลกประสบบัญหาในการดำเนินงานด้าน		
10.1 บุคลากร	3.48	1.15
10.2 งบประมาณ	4.12	0.97

จากตารางที่ 53 พบว่า จากค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนตามระดับสภาพปัญหา การพัฒนาคนให้มีความรู้ตามความคิดเห็นของอาจารย์นั้น สภาพที่เป็นปัญหามากมี 11 ประการ เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัญหาผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนจริงขาดความอดทนมีค่าเฉลี่ย 4.15 ปัญหางบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ทางโลก มีค่าเฉลี่ย 4.12 ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาสามัญ มีค่าเฉลี่ย 4.07 ปัญหาขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ทางวิชาสามัญ และปัญหาระดับความรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันทำให้มีปัญหาในการเรียนการสอนวิชาสามัญ มีค่าเฉลี่ย

3.87 ปัญหาผู้เรียนไม่สนใจเรียนวิทยาศาสตร์และปัญหางบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ทางธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.72 ปัญหาความยากของเนื้อหาวิชาศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.65 ปัญหาด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ทางธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.6 ปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาการช่าง มีค่าเฉลี่ย 3.55 และปัญหาด้านบุคลากรในการจัดกิจกรรม/โครงการที่ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ทางโลก มีค่าเฉลี่ย 3.48

ตารางที่ 54 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาสุขภาพอนามัย

สภาพปัญหา	\bar{X}	S.D.
1. ขาดบุคลากร (แพทย์, พยาบาล) ในการรักษาพยาบาล	3.82	1.08
2. ขาดงบประมาณในการรักษาพยาบาล	3.42	1.17
3. ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย	2.67	1.02
4. ขาดการให้ความรู้ด้านการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย	2.77	0.83
5. สถานที่พักนักศึกษาไม่มีความแออัดคับแคบ	2.95	1.08
6. สถานที่เรียนไม่มีความแออัดคับแคบ	2.42	1.03
7. ห้องน้ำ-ห้องสุขาขาดการดูแลรักษาความสะอาด	4.05	0.85
8. มีนักศึกษามีอาการเจ็บป่วยทางด้าน		
8.1 ระบบทางเดินอาหาร	3.07	1.14
8.2 ระบบทางเดินหายใจ	2.8	1.16
8.3 ตา หู คอ จมูก	2.6	0.78
8.4 ผิวหนัง	4.27	0.82

จากตารางที่ 54 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัญหาการพัฒนาสุขภาพอนามัย ตามความคิดเห็นของอาจารย์นั้น สภาพที่เป็นปัญหามาก มี 3 ประการ เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัญหา นักศึกษามีอาการเจ็บป่วยทางด้านโรคผิวหนัง มีค่าเฉลี่ย 4.27 ปัญหาห้องน้ำ-ห้องสุขาขาดการดูแลรักษาความสะอาด มีค่าเฉลี่ย 4.05 และปัญหาขาดบุคลากร (แพทย์, พยาบาล) ในการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.82

2.3.2 ปัญหาการศึกษาของพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ตารางที่ 55 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาคณะให้มีความรู้

สภาพปัญหา	\bar{X}	S.D
1. ขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถทาง		
1.1 วิชาศาสนา	2.24	1.12
1.2 วิชาสามัญ	3.52	1.25
1.3 วิชาการช่าง	3.65	1.26
2. ผู้สอนไม่มีเวลาให้ผู้เรียน	2.54	1.14
3. ผู้เรียนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย	3.48	1.23
4. ผู้เรียนมาจากสถานที่ต่าง ๆ กันทำให้เกิด ปัญหาในการปรับตัว	2.30	0.99
5. ความยากของเนื้อหาวิชา		
5.1 วิชาศาสนา	3.60	0.98
5.2 วิชาสามัญ	2.11	0.90
5.3 วิชาการช่าง	2.15	1.01
6. ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนทาง		
5.1 วิชาศาสนา	1.70	0.76
5.2 วิชาสามัญ	3.61	0.94
5.3 วิชาการช่าง	3.56	1.20
7. การวัดและการประเมินผลการศึกษาไม่เหมาะสม	2.06	0.85

จากตารางที่ 55 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการให้คะแนนตามระดับสภาพปัญหาการพัฒนาคน ให้มีความรู้ตามความคิดเห็นของนักศึกษานั้น สภาพที่เป็นปัญหามากมี 5 ประการ เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัญหาขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการช่าง มีค่าเฉลี่ย 3.65 ปัญหาขาดอุปกรณ์การเรียนการสอนทางวิชาสามัญ มีค่าเฉลี่ย 3.61 ปัญหาความยากของเนื้อหาวิชาศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.60 ปัญหาขาดอุปกรณ์ การเรียนการสอนวิชาช่าง มีค่าเฉลี่ย 3.56 และปัญหาขาดอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาสามัญ มีค่าเฉลี่ย 3.52

ตารางที่ 56 แสดงความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการพัฒนาสุภาพอนามัย

สภาพปัญหา	\bar{X}	S.D.
1. ขาดบุคลากร(แพทย์, พยาบาล) ในการรักษาพยาบาล	3.79	1.06
2. ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย	3.34	1.14
3. ขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับดูแลรักษาสุขภาพอนามัย	3.48	1.22
4. สถานที่พักนักศึกษามีความแออัดและคับแคบ	3.2	1.17
5. สถานที่เรียนมีความแออัดและคับแคบ	2.59	1.04
6. ห้องน้ำ-ห้องสุขาขาดการดูแลรักษาความสะอาด	3.50	1.17
7. นักศึกษามีอาการเจ็บป่วยทางด้าน		
7.1 ระบบทางเดินอาหาร	3.18	1.19
7.2 ระบบทางเดินอาหาร	2.77	1.13
7.3 ตา หู คอ จมูก	2.97	0.99
7.4 ผิวหนัง	4.06	0.95

จากตารางที่ 56 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับสภาพปัญหาการพัฒนาสุภาพอนามัยตามความคิดเห็นของนักศึกษานั้น สภาพที่เป็นปัญหามากมี 3 ประการ เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัญหาการศึกษา

มีอาการเจ็บป่วยทางด้านผิวหนัง มีค่าเฉลี่ย 4.06 ปัญหาขาดบุคลากร (แพทย์, พยาบาล) ในการรักษาพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 3.79 และปัญหาห้องน้ำ-ห้องสุขา ขาดการดูแลรักษาความสะอาด มีค่าเฉลี่ย 3.5

2.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาลดจนข้อเสนอนี้ในการจัดการศึกษาของพระสงฆ์ ในจิตตภาวันวิทยาลัย

2.4.1 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอนี้โดยอาจารย์

ก. แนวทางแก้ไขและข้อเสนอนี้ในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ สามารถสรุปสาระสำคัญ โดยพิจารณาจากความถี่ได้ดังนี้

- 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น เช่น
 - เพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ (20)
 - เพิ่มงบประมาณด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน (24)
 - สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับ

อาจารย์ผู้สอน (12)

- ควรมีการนิเทศให้กับอาจารย์ผู้สอน (10)
- ควรมีการเชิญวิทยากรผู้มีความรู้โดยตรงในแต่ละ

สาขาวิชามาบรรยายอบรมให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณรในวันหยุดสุดสัปดาห์ (8)

2) อาจารย์ผู้สอนควรสนใจและเอาใจใส่รับผิดชอบต่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น (16)

3) อาจารย์ผู้สอนควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (13)

4) ผู้เรียนควรจะเข้าใจวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย และให้ความสนใจเอาใจใส่ในการศึกษาหาความรู้ (17)

ข. แนวทางแก้ไขและข้อเสนอนี้ในการจัดการศึกษา

เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัยให้กับภิกษุสามเณร สามารถสรุปสาระสำคัญ โดยพิจารณาจากความถี่ได้ดังนี้

- 1) เพิ่มการให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ภิกษุสามเณร

ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เช่น

- มีการให้ความรู้ด้านสุขศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักศึกษา (22)
- จัดกิจกรรม นิทรรศการ ที่ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพอนามัย (13)
- เชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ (10)
- 2) ผู้บริหารและอาจารย์ ควรสนใจเอาใจใส่ดูแลสุขภาพอนามัยของนักศึกษา โดยมีการตรวจควบคุมดูแลรักษาความสะอาดของร่างกาย เครื่องนุ่งห่มเครื่องใช้ที่ซัก ห้องน้ำ-ห้องสุขา ตลอดจนความสะอาดตามอาคารห้องเรียน (15)
- 3) ควรปรับปรุงการรักษาพยาบาล โดยจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับรักษาพยาบาล (20)

2.4.2 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะโดยนักศึกษา

- ก. แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ สามารถสรุปสาระสำคัญโดยพิจารณาจากความถี่ ได้ดังนี้
- 1) ควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาสามัญและวิชาช่าง (143)
 - 2) ในด้านวิชาช่างนั้น อาจารย์ผู้สอนควรให้ความสนใจเอาใจใส่นักศึกษามากกว่าเดิม (84)
 - 3) อาจารย์ผู้สอนควรตั้งใจและรับผิดชอบต่อการสอน (126)
 - 4) ในด้านวิชาสามัญนั้น ควรจะมีสื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอน (42)
- ข. แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย
- 1) ควรปรับปรุงด้านอาหาร (135)
 - 2) ขาดบุคลากรในการรักษาพยาบาล ดังนั้น จึงควรจัดให้มีบุคลากรประจำในการรักษาพยาบาล (123)

3) ขาดการให้ความรู้และข้อแนะนำในการรักษาสุขภาพ

อนามัย (74)

4) นักศึกษาควรจะช่วยกันรักษาความสะอาดบริเวณวิทยาลัย

(68)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับพระสงฆ์ในจิตตภาวันวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปสาระสำคัญโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้นี้

3.1.1 นโยบายการจัดการศึกษาของวิทยาลัย ผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายพอสรุปได้ว่า จิตตภาวันวิทยาลัยมีนโยบายพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยการศึกษาวิชาความรู้และส่งเสริมการมีสุขภาพอนามัยที่ดี นอกจากนี้จะเป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นการพัฒนาสังคมด้วย นโยบายการศึกษาที่วางไว้คือ การให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณรตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล และการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่เป็นการให้ความรู้และพัฒนาบุคคล (5)

- ทำหน้าที่อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้วางนโยบายในการจัดการศึกษา (5)
- นโยบายการจัดการศึกษาของวิทยาลัยมีความเหมาะสมดีแล้ว (5)
- เป็นการช่วยแก้ปัญหาสังคม (3)

3.1.2 วัตถุประสงค์ของวิทยาลัย สรุปได้ว่า เพื่อพิจารณาคนให้มีความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ตลอดจนการมีสุขภาพอนามัยที่ดี เพื่อสามารถออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม (5)

- เพื่อส่งเสริมความถนัดของแต่ละบุคคล (2)
- เพื่อพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของสังคม (วัดในชนบท) ที่ต้องการพระที่มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านศาสนา และด้านวิชาความรู้ทางช่าง (3)
- เพื่อผลิตบุคลากรขึ้นมาปฏิบัติศาสนกิจ มิได้จัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้ไปใช้เทียบวิทยฐานะกับทางโลก (5)

3.1.3 การบริหารงานของวิทยาลัย สรุปได้ว่า แบ่งเป็นกอง และแผนกงานต่าง ๆ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ และปฏิบัติงานตามนโยบายของท่านผู้อำนวยการวิทยาลัย (5)

ก. การบริหารงานวิชาการ จัดการศึกษาเป็นคณะเป็นแผนกวิชาต่าง ๆ แต่ละคณะมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เรียนแตกต่างกันไป ตามวัตถุประสงค์ของคณะนั้น ๆ การเรียนการสอนในแต่ละคณะก็แตกต่างกันไปด้วย (5)

- หลักสูตร ของแต่ละคณะมีความแตกต่างกันไป หลักสูตรในคณะพุทธศาสนาเน้นวิชาศาสนาร้อยละ 60 วิชาสามัญร้อยละ 40 หลักสูตรในคณะภาษาไทยเน้นวิชาสามัญร้อยละ 60 วิชาศาสนามาตร้อยละ 40 หลักสูตรคณะนวมกรรมนั้นไม่กำหนดแน่นอน แล้วแต่สภาพของงานในวิทยาลัย และหลักสูตรคณะสังฆาธิการนั้นเน้นทั้งวิชาศาสนา และงานด้านธุรการด้วย (5)

- การเรียนการสอน ในแต่ละคณะไม่เหมือนกัน คณะพุทธศาสตร์และคณะภาษาไทย มีการจัดชั้นเรียนและห้องเรียน วิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย คณะนวมกรรมนั้นเรียนโดยการฝึกปฏิบัติงานตามแผนกวิชาต่าง ๆ วิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นการฝึกปฏิบัติ คณะสังฆาธิการนั้นเรียนทั้งในห้องเรียนโดยการฟังบรรยายจากอาจารย์ และเรียนภาคปฏิบัติด้วย (5)

วัสดุอุปกรณ์ ในการเรียนการสอน ปกติวิทยาลัยจัดให้กับนักศึกษา (5) แต่บางวิชาคือแผนกไฟฟ้า นักศึกษาต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาเอง (3)

- การประเมินผลการเรียน ส่วนใหญ่ใช้การสอบ โดยใช้แบบทดสอบ (5) คณะนวมกรรมนั้นประเมินโดยการดูผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา (3) การตัดสินคะแนนจากการสอบนั้น ถ้าเป็นวิชาศาสนาใช้เกณฑ์ร้อยละ 60 ถือว่าผ่าน วิชาสามัญใช้เกณฑ์ร้อยละ 50 ถือว่าผ่าน (5)

ข. การบริหารงานบุคลากร สรุปได้ว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยมีทั้งพระภิกษุสามเณร และฆราวาส (5)

- อาจารย์ผู้สอนมีทั้งพระภิกษุสามเณรและฆราวาส อาจารย์ที่เป็นพระภิกษุสามเณรนั้น เข้ามาศึกษาและปฏิบัติงานในวิทยาลัยเป็นเวลานาน อาจารย์ที่เป็นฆราวาสนั้นวิทยาลัยจะรับสมัครและสัมภาษณ์ อาจารย์ฆราวาสที่สอนในคณะพุทธศาสตร์และคณะภาษาไทยนั้นต้องมีวุฒิทางครู และนอกเหนือจากการให้ค่าตอบแทนในการสอนแล้ว วิทยาลัยได้

จัดสวัสดิการด้านที่พัก อาหาร การรักษาพยาบาลให้ด้วย (5) มีการอบรมครูก่อนการเปิดภาคเรียน เพื่อกำหนดและชี้แจงงาน และมีการประชุมครู (เดือนละ 2 ครั้ง) เพื่อชี้แจงและร่วมกันแก้ไข ปัญหาในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น (2)

- นักศึกษา มีทั้งพระภิกษุสามเณร และแม่ชี (อุบาสิกา) แต่ละคณะมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เรียนแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของคณะนั้น ๆ (5) วิทยาลัย ในการอุปถัมภ์ทั้งอุปกรณ์การเรียน ที่พัก อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนการรักษาพยาบาล (5)

- เจ้าหน้าที่ มีทั้งพระภิกษุสามเณร และฆราวาสปฏิบัติงาน ในแผนกงานต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ที่เป็นภิกษุสามเณรนั้นส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาที่เรียนสำเร็จอยู่แล้ว ช่วยงานในวิทยาลัยต่อไป และปฏิบัติงานด้วยความศรัทธา วิทยาลัยได้จัดสวัสดิการด้านที่พัก อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และการรักษาพยาบาล ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เป็นฆราวาสนอกจากจะได้รับค่าตอบแทน (เงินเดือน) แล้ววิทยาลัยก็ได้สวัสดิการด้านที่พัก อาหาร และการรักษาพยาบาลด้วย เจ้าหน้าที่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยเป็นระยะเวลาานาน (5)

ค. การบริหารงบประมาณ สรุปได้ว่า งบประมาณที่วิทยาลัยได้รับนั้นมาจากมูลนิธิอภิธรรมมหาธาตุวิทยาลัย และการบริจาคของประชาชนทั่วไป ทางวิทยาลัยจะมีแผนกรับบริจาค และแผนกบัญชีซึ่งอยู่ในกองบัญชี-การเงิน-จัดผลประโยชน์-ธุรการ โดยกองบัญชีฯ จะจัดสรรงบประมาณที่ได้รับออกเป็นค่าใช้จ่าย ด้านต่าง ๆ ในวิทยาลัยได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา (เงินเดือนครู, ค่าอุปกรณ์การศึกษา) ค่าใช้จ่ายเงินเดือนบุคลากรเจ้าหน้าที่ ค่าไฟฟ้า ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ตลอดจนค่าใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ (5)

ง. กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ สรุปได้ว่านอกจากจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามคณะต่าง ๆ แล้ว วิทยาลัยยังได้จัดกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพอนามัย และยังเป็นการบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมด้วย (5)

- โครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต เป็นโครงการอบรมที่ให้ความรู้ในทางพระพุทธศาสนา และมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การบริหาร การปกครองและวัฒนธรรม แม้ว่าจะเป็นโครงการอบรมระยะสั้นเพียง 4 เดือน แต่ก็ช่วยให้พระภิกษุสามเณรจากทั่วประเทศที่เข้าอบรม มีสมรรถภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเป็นผู้นำทางจิตใจแก่ประชาชน (5)

โครงการดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 มีพระภิกษุสามเณรเข้ารับการอบรมมาแล้ว 27 รุ่น เป็นจำนวนทั้งสิ้น 11,562 รูป (รายละเอียดสถิติจำนวนภิกษุสามเณรแต่ละรุ่นอยู่ในภาคผนวก)

- โครงการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยเผยแผ่ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ชรรมะให้กับประชาชนทั่วไปตามสถานีวิทยุยานเกราะ หนังสือวารสารข้อฟ้า นอกจากนี้วิทยาลัยยังได้จัดเผยแผ่ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาตลอดจนความรู้ด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนโดยจัดหน่วยฉายภาพยนตร์เคลื่อนที่ไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย (5)

- โครงการอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ชรรมะ และศาสนพิธีแล้วยังเป็นการส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชนด้วย (5)

- โครงการธนาคารโค-กระบือ เป็นโครงการที่ช่วยเหลือชีวิตสัตว์ไว้ใช้เป็นแรงงานในการทำนาไร่ของเกษตรกรที่ยากจนและขาดแรงงานสัตว์ไว้ใช้งาน และยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักเมตตาต่อสัตว์ด้วย (3)

- โครงการโรงสีข้าวช่วยชาวนา เดิมเรียกว่าโครงการธนาคารข้าวเป็นโครงการจัดตั้งโรงสีตามท้องถิ่นต่าง ๆ ให้ชาวนาเก็บรักษาข้าวเปลือก หรือสามารถสีข้าวเก็บไว้บริโภคเอง หรือจำหน่ายเองโดยไม่ต้องเร่งรีบขายข้าวให้กับพ่อค้าโรงสีต่าง ๆ เป็นการช่วยเหลือชาวนา (5)

- โครงการโรงเรียนพุทธศาสนาสำหรับเยาวชน เป็นโครงการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เป็นการส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม ให้กับเยาวชน (3)

- โครงการส่งพระภิกษุสามเณรออกไปบำเพ็ญประโยชน์ในช่วงปิดภาคการศึกษา โดยการออกไปก่อสร้าง ซ่อมแซม โรงเรียน สถานือนามัย หอประชุม ศูนย์พัฒนาเด็กและอื่น ๆ เป็นการบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม (3)

จ. ความสัมพันธ์กับชุมชนและความร่วมมือ สรุปได้ว่า วิทยาลัยมีความสัมพันธ์อย่างดีกับชุมชน ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากชุมชนด้วย (5)

- กิจกรรมที่วิทยาลัยจัด ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ทั้งความร่วมมือ ด้านกำลังกาย ตลอดจนกำลังทรัพย์ (5)

- บางโรงเรียน นำครู และนักเรียนมาอบรมฝังบรยากาศ

ธรรม (3)

- วิทยาลัยสงฆ์พระภิกษุสามเณรไปบรรยายความรู้เกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา ตลอดจนอบรมจริยธรรมให้กับนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ (2)

- วิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษา

จากหน่วยงานเอกชนต่าง เช่น หนังสือแบบเรียน จากโรงเรียนสตรีวรนาถ และยังมีความช่วยเหลือจากต่างประเทศ คือ Ambassdor College รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้ให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากรโดย ส่งครูอาสาสมัครมาสอนปีละ 2 คน ประจำทุก ๆ ปี (สอนประมาณ 6 เดือน) และยังให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์หนังสือ ตลอดจนการให้ทุนพระเณรไปศึกษาต่อด้วย (3)

- วิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ เช่น ความร่วมมือช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัย และการรักษาจากโรงพยาบาลบางละมุง (5) ความร่วมมือด้านวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาบรรยายให้ความรู้แก่พระภิกษุสามเณร (5)

3.1.4 การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพอนามัยให้แก่พระภิกษุสามเณร สรุปได้ว่า เดิมวิทยาลัย ได้จัดให้นักศึกษามีกิจกรรมบริหารร่างกายและมีโรงพยาบาลในบริเวณวิทยาลัย เพื่อให้การดูแลสุขภาพอนามัย แต่ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการแล้ว การให้การศึกษเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยในปัจจุบัน มีการสอนสุขศึกษาให้กับนักศึกษา (5)

- มีการอบรมวิชาเคหพยาบาล ให้กับพระภิกษุสามเณรในโครงการอบรมพระหน่วยพัฒนาการทางจิต (3)

- ไม่มีกิจกรรมโครงการที่ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพอนามัยโดยตรง มีแต่การฝึกปฏิบัติงานด้วยการทำงานของนักศึกษาก็ถือว่าเป็นการออกกำลังกาย (3)

- มีแพทย์จากโรงพยาบาลบางละมุง, โรงพยาบาลพระมงกุฎฯ มาตรวจสุขภาพร่างกายให้กับพระภิกษุ สามเณร ปีละ 1 ครั้ง (5)

- มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กับพระภิกษุสามเณรปีละ 1 ครั้ง (5)

- มีแผนกพยาบาลในวิทยาลัย ทำหน้าที่ปฐมพยาบาล (5)

- มีตู้ยาประจำหอพักนักศึกษา (5)

- เมื่อนักศึกษาเจ็บป่วยมากก็นำส่งเข้ารับรักษาในโรงพยาบาล (5)

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

3.2.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ จากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังตารางที่ 57

ตารางที่ 57 แสดงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
1. วิทยาลัยขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนความเสียสละที่จะให้ความรู้แก่ พระภิกษุสามเณร (5)	- เพิ่มอัตรา (2) - ขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ในการพิจารณาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเสียสละ (3)
2. อาจารย์ผู้สอนที่เป็นพระภิกษุสามเณรไม่มีพื้นฐานความรู้ทางการสอน และจิตวิทยาในการสอน ทำให้การเรียนการสอนบางครั้งมีปัญหา ผู้เรียนไม่เข้าใจและสนใจเรียน (5)	- สนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์เข้าอบรมหรือศึกษาเพิ่มเติม (2) - ขอความร่วมมือด้านวิทยากรจากสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูอาจารย์ ในการนิเทศ การศึกษาตลอดจนอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ (3)
3. เนื้อหาวิชาศาสนายาก ประกอบกับผู้เรียนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของวิทยาลัยทำให้ลาออกกลางคัน บางครั้งก็ย้ายคณะ (5)	- ควรเริ่มทบทวนหลักสูตร (2) - เมื่อรับนักศึกษาเข้ามาเรียนควรชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย (3)
4. การเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาช่างมีปัญหาด้านพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้เรียนไม่ค่อยเข้าใจ และสอนได้ช้า (3)	- ควรแบ่งกลุ่มการเรียน (3)

ตารางที่ 57 (ต่อ)

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
<p>5. สื่ออุปกรณ์ในการเรียนการสอนวิชาสามัญ มีน้อย นักศึกษาเรียนรู้จากการบรรยายของ อาจารย์และหนังสือแบบเรียนเท่านั้น (2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนผลิตสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ส่งไปอบรม การผลิต สื่อตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ (2) - ขอความร่วมมือด้านการผลิตสื่ออุปกรณ์ การศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ (2)
<p>6. อุปกรณ์ การเรียนการสอนวิชาช่างมีไม่ เพียงพอ (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เติมงบประมาณ (2) - ขอความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากวิทยาลัยเทคนิค และโรงเรียนอาชีวะ ต่าง ๆ (3)
<p>7. การผลิตนักศึกษาไม่เพียงพอกับความต้องการของวัดต่าง ๆ คือในคณะสังฆาธิการ และคณะอภิธรรม ผู้เรียนตามคุณสมบัติ ที่ต้องการมีจำนวนน้อย ในขณะที่ความต้องการ บุคลากรที่มีความรู้สามารถของวัด ต่าง ๆ มีมาก (2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ควรทบทวนกฎเกณฑ์การรับสมัครผู้เข้า เรียน (2)
<p>8. พระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่บวชกันไม่นาน จึงไม่ค่อยจะเห็นความสำคัญในการเรียน ทางธรรม โดยจะหันไปสนใจวิชาทางโลก มากกว่า (5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจะมีการนำความรู้ทางธรรมไปเทียบ เท่าความรู้ทางโลกได้ (2) - ชี้แจงให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของ วิชาความรู้ทางธรรม (3)

3.2.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพ
อนามัยให้กับพระภิกษุ สามเณร จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังตารางที่ 58

ตารางที่ 58 แสดงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข
1. นักศึกษาส่วนใหญ่ในคณะภาษาไทย มัก เจ็บป่วยเป็นโรคทางผิวหนังจำนวนมาก(5)	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มการให้ความรู้ด้านการรักษาสุขภาพ อนามัย (5) - อาจารย์ประจำหอพักควรเพิ่มความสนใจ เอาใจใส่ ตรวจสอบดูแลการรักษาความ สะอาดร่างกายและเครื่องใช้ของนักศึกษา (4)
2. วิทยาลัยขาดงบประมาณ และบุคลากรใน การจัดตั้งสถานพยาบาลให้กับนักศึกษา (5)	<ul style="list-style-type: none"> - หาแหล่งเงินทุนและความร่วมมือจากหน่วยงาน ต่าง ๆ ทั้งจากราชการและเอกชน (5)
3. งบประมาณด้านอาหารมีจำนวนจำกัด ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด อาหารส่วนใหญ่ จึงเป็นพวกแป้งและผัก มีโปรตีนจากเนื้อ สัตว์ค่อนข้างน้อย (5)	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้เงินนอกงบประมาณสนับสนุน (2) - ชี้แจงให้นักศึกษาตระหนักถึงความจำเป็น (3)